

ΑΝΑΛΥΤΙΚΟ ΒΙΟΓΡΑΦΙΚΟ ΣΗΜΕΙΩΜΑ

ΑΘΗΝΑ, 2021

1

ΒΑΣΙΚΑ ΒΙΟΓΡΑΦΙΚΑ ΣΤΟΙΧΕΙΑ

Επώνυμο:

Χριστοδουλάκης

Όνομα:

Νικόλαος

Όνομα Πατρός:

Σοφοκλής

Διεύθυνση εργασίας:

Τομέας Βοτανικής,
Τμήμα Βιολογίας
Πανεπιστημιούπολη 15701
ΑΘΗΝΑ

Τόπος γεννήσεως:

Αθήνα

Υπηκοότητα:

Ελληνική

Στρατιωτική θητεία:

Πολεμικό Ναυτικό - Κελευστής
Μάρτιος '83 έως Νοέμβριος '84

Σπουδές:

Πτυχίο Βιολογίας (Λίαν Καλώς) 1978
Διδακτορικό Δίπλωμα (Άριστα) 1986

Υποτροφίες:

ΙΚΥ 1973, 1974, 1975

Ξένες γλώσσες:

Αγγλικά:
a) Lower Certificate in English
b) Southern Illinois University: Operational Competence
in English
Γαλλικά (μέτρια)

Υπηρεσιακή κατάσταση:

1980: Επιστημονικός Συνεργάτης Γεν. Βοτανικής
1986: Λέκτορας Γενικής Βοτανικής
1995: Μόνιμος Λέκτορας στον Τομέα Βοτανικής
1998: Μόνιμος Επίκουρος Καθηγητής στον Τομέα Βοτανικής
2008: Αναπληρωτής Καθηγητής με μονιμότητα, στον Τομέα Βοτανικής (ΦΕΚ 796, σελ 6491, 29-08-2008)
2016: Καθηγητής με μονιμότητα, στον Τομέα Βοτανικής (ΦΕΚ Γ, 814, σελ 6051, 31-08-2016)
2017: Πρόεδρος της Επιτροπής Προβολής και Δημοσίων Σχέσεων του Τμήματος Βιολογίας – Ε.Κ.Π.Α.
2018: Διευθυντής του Εργαστηρίου Γενικής Βοτανικής
2021: Διευθυντής του Τομέα Βοτανικής

ΕΚΠΑΙΔΕΥΤΙΚΗ ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΑ

α) Διδασκαλία

Συμμετοχή, από το 1978, ως άμισθος βοηθός στο Εργαστήριο Γενικής Βοτανικής και στη συνέχεια ως Επιστημονικός Συνεργάτης, στην εργαστηριακή εκπαίδευση των φοιτητών, Φαρμακευτικής και Βιολογίας.

Διδασκαλία, από το 1986, στους φοιτητές του Τμήματος Βιολογίας, κεφαλαίων του μαθήματος "**Βοτανική Ι**" (το τμήμα του μαθήματος που αφορά στα όργανα των φυτών). Διδασκαλία στους φοιτητές του Τμήματος της Φαρμακευτικής του μαθήματος της "**Γενικής Βοτανικής**".

Διδασκαλία κεφαλαίων του μαθήματος "**Ανατομία Φυτών**" στους φοιτητές του 5ου εξαμήνου του Τμήματος Βιολογίας. Από το 1999 έχω την αποκλειστική ευθύνη (παραδόσεις και εργαστήρια) για το κατ' επιλογήν αυτό μάθημα που διδάσκεται πλέον στο 3^ο εξάμηνο των σπουδών.

Για αρκετά χρόνια υπεύθυνος για τη διοργάνωση και την πραγματοποίηση των εκπαιδευτικών εκδρομών του Εργαστηρίου Γενικής Βοτανικής.

β) Συγγραφή σημειώσεων

Συγγραφή μεγάλου μέρους των σημειώσεων που διανέμονταν στους φοιτητές του Φαρμακευτικού Τμήματος που παρακολουθούσαν τις παραδόσεις του υποχρεωτικού μαθήματος "Γενική Βοτανική". Οι σημειώσεις αυτές αποσύρθηκαν το 2000 αφού αντικαταστάθηκαν με το βοήθημα που διανέμεται και στους φοιτητές του Τμήματος Βιολογίας.

Συγγραφή αναλυτικού εργαστηριακού οδηγού για τους φοιτητές που παρακολουθούν το μάθημα της Ανατομίας Φυτών. Ο οδηγός αυτός, από το 2003, και μέχρι την έκδοση του εργαστηριακού βιβλίου, διανέμετο σε ψηφιακή μορφή, εμπλουτισμένος με μεγάλο αριθμό μικροφωτογραφιών και μακροσκοπικών εικόνων.

Για το υποχρεωτικό μάθημα "Εισαγωγή στη Βοτανική" και συγκεκριμένα για το τμήμα του μαθήματος που αφορά τα όργανα των φυτών, δημιουργήθηκαν ψηφιοποιημένες διαλέξεις (Power Point) με μεγάλο αριθμό φωτογραφιών, επεξηγήσεων, animations κ.ά.. Ο ψηφιακός δίσκος (CD) που περιέχει τις διαλέξεις του μαθήματος, διανέμεται στους φοιτητές και υπήρξε από τα πρώτα εκπαιδευτικά βοηθήματα του Τμήματος Βιολογίας σε ψηφιακή μορφή.

Τέλος, οι διανεμόμενες παλαιές σημειώσεις της θεωρίας για το μάθημα "Ανατομία Φυτών" έχουν εκσυγχρονιστεί και αντικατασταθεί με ψηφιακούς δίσκους (CD) που περιέχουν τις διαλέξεις του μαθήματος, σε μορφή παρουσιάσεων Power Point. Διατίθεντο

στους φοιτητές παράλληλα με το CD του εργαστηρίου, μέχρι την έκδοση του νέου βιβλίου.

γ) Διπλωματικές εργασίες

Κατά τη διάρκεια της θητείας μου στον Τομέα Βοτανικής έχω καθοδηγήσει τις παρακάτω Διπλωματικές Εργασίες :

- 1) **Τσίμπανη Χαρίκλεια.** (1990) Δομικές διαφορές στους δύο τύπους φύλλων του *Sarcopoterium spinosum*, ενός εποχιακά διμορφικού φυτού (Δημοσιεύτηκε - Εργασία Νο 12).
- 2) **Κουτσογεωργοπούλου Λουκία.** (1991) Αποτελέσματα της ατμοσφαιρικής ρύπανσης στη δομή των φύλλων των ειδών *Eucalyptus camaldulensis* και *Olea europaea* (Δημοσιεύτηκε - Εργασία Νο 16).
- 3) **Μπαζός Ιωάννης.** (1991) Ανατομία φύλλου σε τρία εποχιακά διμορφικά φυτά (Δημοσιεύτηκε - Εργασία Νο 14).
- 4) **Παληαμπέλου Ελένη.** (1992) Μελέτη των επιπτώσεων της ατμοσφαιρικής ρύπανσης στην οργάνωση του επιδερμικού ιστού στα φύλλα των φυτών *Eucalyptus camaldulensis* και *Olea europaea*.
- 5) **Πανδή Μαρίνα.** (1992) Επίδραση των αέριων ρυπαντών στη δομή του φύλλου του φυτού *Laurus nobilis* L., ενός ανθεκτικού στη ρύπανση είδους. Μελέτη με οπτικό και ηλεκτρονικό μικροσκόπιο.
- 6) **Ψάλτη Μαρία.** (1992) Η ιστορία της ζωής ενός φύλλου του φυτού *Quercus coccifera*. Ανατομία του φύλλου.
- 7) **Πασχάλογλου Ευαγγελία - Άννα** (1998) Μελέτη της φύτευσης των σπερμάτων τριών ειδών καλλιεργούμενων φυτών σε υπόστρωμα που περιέχει ιλύ από βιολογική επεξεργασία λυμάτων.
- 8) **Τσίρη Δήμητρα** (1999) Μελέτη της φύτευσης των σπερμάτων τριών ειδών καλλιεργούμενων φυτών σε υπόστρωμα που περιέχει ιλύ από βιολογική επεξεργασία λυμάτων.
- 9) **Χατζαντόνη Κοκώνα** (1999) Επίδραση των προϊόντων του βιολογικού καθαρισμού στην ανάπτυξη φυτών που χρησιμοποιούνται για την παραγωγή χαρτοπολτού.
- 10) **Νικολακάκη Αναστασία** (2000) Ανατομική μελέτη του φύλλου αρωματικών, φαρμακευτικών και δηλητηριωδών φυτών της ελληνικής χλωρίδας
- 11) **Μεντή Ιουλία** (2000) Μελέτη των στοματικών συμπλόκων στη πρωτογενή ρίζα του φυτού *Ceratonia siliqua* (Δημοσιεύτηκε - Εργασία Νο 25).
- 12) **Κουλαξίζη Μαργαρίτα** (2001- συνεργασία με το Univercita Statale di Milano) Μελέτη της δομής του φύλλου και των εκκριτικών σχηματισμών στο ενδημικό φυτό της Κρήτης *Origanum dictamnus*

- 13) **Χαλίδου Ειρήνη** (2001) Μελέτη της δομής του φύλλου και των εκκριτικών σχηματισμών σε τέσσερα φαρμακευτικά φυτά της ελληνική χλωρίδας
- 14) **Κεχαγιόγλου Σοφία** (2001) Μελέτη της δομής του φύλλου και των εκκριτικών σχηματισμών σε τέσσερα φαρμακευτικά φυτά της ελληνική χλωρίδας
- 15) **Ράϊκου Βασιλική** (2002) Μελέτη της δομής του φύλλου και των εκκριτικών σχηματισμών σε τέσσερα φαρμακευτικά φυτά της ελληνική χλωρίδας
- 16) **Χρυσού Φλώρα** (2002) Μελέτη της δομής του φύλλου και των εκκριτικών σχηματισμών σε τέσσερα φαρμακευτικά φυτά της ελληνική χλωρίδας
- 17) **Θανασοπούλου Αγγελική** (2003) Μελέτη της δομής του φύλλου και των εκκριτικών σχηματισμών σε τέσσερα φαρμακευτικά φυτά της ελληνική χλωρίδας.
- 18) **Κολαΐτη Ρεγγίνα** (2004) Μελέτη της δομής του φύλλου και των εκκριτικών σχηματισμών σε τέσσερα φαρμακευτικά φυτά της ελληνική χλωρίδας.
- 19) **Ανδριόπουλος Αντρέας** (2004) Μελέτη της δομής του φύλλου και των εκκριτικών σχηματισμών σε φαρμακευτικά φυτά της ελληνική χλωρίδας.
- 20) **Μπουζαλάς Κωστής** (2005) Μελέτη της δομής του φύλλου και των εκκριτικών σχηματισμών σε φαρμακευτικά φυτά της ελληνική χλωρίδας.
- 21) **Μούρμουρα Εύη** (2005) Μελέτη της δομής του φύλλου και των εκκριτικών σχηματισμών σε φαρμακευτικά φυτά της ελληνική χλωρίδας.
- 22) **Φωτεινόπουλος Παναγιώτης** (2005) Μελέτη της δομής του φύλλου και των εκκριτικών σχηματισμών σε φαρμακευτικά φυτά της ελληνική χλωρίδας.
- 23) **Πράσινου Ελένη** (2006) Μελέτη της δομής του φύλλου και των εκκριτικών σχηματισμών σε φαρμακευτικά φυτά της ελληνική χλωρίδας.
- 24) **Παυλόπουλος Παύλος** (2006) Μελέτη της δομής του φύλλου και των εκκριτικών σχηματισμών σε φαρμακευτικά φυτά της ελληνική χλωρίδας.
- 25) **Κόλλια Καλλιόπη** (2008) Μελέτη της δομής του φύλλου και των εκκριτικών σχηματισμών σε φαρμακευτικά φυτά της ελληνική χλωρίδας (*Ecballium elaterium*) (Δημοσιεύτηκε - Εργασία Νο 40) .
- 26) **Λάμπρη Παρασκευή - Νίκη** (2008) Μελέτη της δομής του φύλλου και των εκκριτικών σχηματισμών σε φαρμακευτικά φυτά της ελληνική χλωρίδας (*Solanum elaeagnifolium*) (Δημοσιεύτηκε - Εργασία Νο 37) .
- 27) **Κόγια Δήμητρα** (2008) Μελέτη της δομής του φύλλου και των εκκριτικών σχηματισμών σε φαρμακευτικά φυτά της ελληνική χλωρίδας (*Teucrium pollium*) (Δημοσιεύτηκε - Εργασία Νο 38).
- 28) **Τσιάρτα Μύρια** (2009) Μελέτη της δομής του φύλλου και των εκκριτικών σχηματισμών σε φαρμακευτικά φυτά της ελληνική χλωρίδας (*Papaver phoeas*) (Δημοσιεύτηκε - Εργασία Νο 41).

- 29) **Γεωργουδή Ματίνα** (2010) Μελέτη της δομής του φύλλου και των εκκριτικών σχηματισμών σε φαρμακευτικά φυτά της ελληνική χλωρίδας (*Cistus creticus*) (Δημοσιεύτηκε - Εργασία Νο 43) .
- 30) **Μαμούχα Σταυρούλα** (2013) Μελέτη της δομής του φύλλου και των εκκριτικών σχηματισμών σε φαρμακευτικά φυτά της ελληνική χλωρίδας (*Globularia alypum*).
- 31) **Κοτσιρώνη Καλυψώ** (2014) Μελέτη της δομής του φύλλου και των εκκριτικών σχηματισμών σε φαρμακευτικά φυτά της ελληνική χλωρίδας (*Aristolochia boetica*).
- 32) **Κορωνιού Γεωργία** (2015). Μελέτη της δομής του φύλλου και των εκκριτικών σχηματισμών σε φαρμακευτικά φυτά της ελληνική χλωρίδας (*Saponaria officinalis*).
- 33) **Καρλή Πελαγία** (2017) Ανατομική και Ιστοχημική Μελέτη του Φύλλου του Φυτού *Sideritis syriaca*.
- 34) **Σάσσης Λέναδρος** (2017) Ανατομική και Ιστοχημική Μελέτη του Φύλλου του Φυτού *Helleborus foetidus*.
- 35) **Ριτσώνη Ναταλία** (2018) Ανατομική και Ιστοχημική Μελέτη του Φύλλου των Φυτών *Verbena sp* και *Veronica officinalis*.
- 36) **Κολοβού Ιουλία** (2018) Ανατομική και Ιστοχημική Μελέτη του Φύλλου του Φυτού *Cinnamomum camphora*.
- 37) **Χριστοφόρου Αικατερίνη**
- 38) **Μητσιγιώργη Κωνσταντίνα** (2019) Δομικές αλλαγές και μεταβολικές αποκρίσεις σε αείφυλλο σκληρόφυλλο είδος μετά από έκθεση σε συνδυασμένη περιβαλλοντική καταπόνηση
- 39) **Γιαγιάκος Ευάγγελος** (2019) Σχεδιασμός για την επέκταση/ανάπτυξη του Ιστορικού Τμήματος του Βοτανικού Κήπου "Ιουλίας & Αλεξάνδρου Ν. Διομήδους", στο Χαϊδάρι
- 40) **Στιβακτάκης Αλέξανδρος**

δ) Διπλωματικές εργασίες για Μεταπτυχιακά Διπλώματα Ειδίκευσης.

- 1) **Αγγελόπουλος Αθανάσιος** (2004): «Ο φλοιός των κωνοφόρων» "*Προσαρμοστικοί μηχανισμοί των Μεσογειακών φυτών*". Επιβλέπων.
- 2) **Παναγόπουλος Δημήτρης** (2005): «Οι νέες τεχνολογίες στη διδασκαλία και στην αξιολόγηση των βιολογικών μαθημάτων. Μια διδακτική προσέγγιση για την οικολογία». "*Σύγχρονες τάσεις στη διδακτική των βιολογικών μαθημάτων και νέες τεχνολογίες*". Επιβλέπων.
- 3) **Βίτσα Βασιλική** (2006): «Αρωματικά φυτά της Μεσογειακής χλωρίδας. Από το βιολογικό εργαστήριο, στη σχολική τάξη». "*Σύγχρονες τάσεις στη διδακτική των βιολογικών μαθημάτων και νέες τεχνολογίες*". Επιβλέπων.

- 4) **Ψαρρά Αντιγόνη** (2007): «Διαχείριση οικολογικών εννοιών στο αναλυτικό πρόγραμμα της υποχρεωτικής εκπαίδευσης». "Σύγχρονες τάσεις στη διδακτική των βιολογικών μαθημάτων και νέες τεχνολογίες". Τριμελής Συμβουλευτική Επιτροπή.
- 5) **Γαργεράκη Καλλιόπη** (2011): «Περιπλάνηση στον κόσμο των ελληνικών φυτών που στήριξαν την παραδοσιακή ιατρική και τροφοδοτούν ακόμα τη σύγχρονη φαρμακολογία». "Σύγχρονες τάσεις στη διδακτική των βιολογικών μαθημάτων και νέες τεχνολογίες". Επιβλέπων (Δημοσιεύτηκε - Εργασία Νο 42).
- 6) **Φωστιέρη Χαρά** (2013): «Οι εκπαιδευτικές προεκτάσεις μια σύγχρονης τεχνολογικής προσέγγισης: βιολογική επεξεργασία των λυμάτων και αξιοποίηση των προϊόντων τους για την βελτίωση του περιβάλλοντος». "Σύγχρονες τάσεις στη διδακτική των βιολογικών μαθημάτων και νέες τεχνολογίες". Επιβλέπων.

ε) Διδακτορικές διατριβές

Συμμετοχή σε Τριμελείς Συμβουλευτικές Επιτροπές Διδακτορικών Διατριβών:

Κουτσογεωργοπούλου Λουκία, πτυχιούχος Βιολογίας, "Η επίδραση της όξινης βροχής στη δομή του φύλλου των μεσογειακών φυτών". Η αίτηση της εγκρίθηκε στη Γ.Σ. της 2/3/93. Η υποψηφία διέκοψε για επαγγελματικούς λόγους.

Τσάκου Αναστασία, πτυχιούχος Βιολογίας με θέμα "Η επίδραση των προϊόντων βιολογικής επεξεργασίας λυμάτων στην ανάπτυξη καλλιεργούμενων φυτών". Τομέας Βοτανικής, Πανεπιστήμιο Αθηνών. Τριμελής Συμβουλευτική Επιτροπή: **Ν.Σ. Χριστοδουλάκης (επιβλέπων)**, Β. Γαλάτης, Ν. Μάργαρης – (επταμελής επιτροπή, ΓΣΕΣ 29-05-2001).

Βερβέρης Χαράλαμπος, master Περιβάλλοντος (UK). Θέμα: "Εναλλακτικές πηγές πρώτων υλών για την παραγωγή χαρτιού". Τομέας Βοτανικής, Πανεπιστήμιο Αθηνών. Τριμελής Συμβουλευτική Επιτροπή: Κ. Γεωργίου (επιβλέπων), **Ν.Σ. Χριστοδουλάκης**, Δ. Δανηλίδης (ΓΣΕΣ 16-11-1999). (επταμελής επιτροπή, ΓΣΕΣ 26-06-2007).

Νικολακάκη Αναστασία, πτυχιούχος Βιολογίας με θέμα "Ανατομική μελέτη των εκκριτικών σχηματισμών σε φαρμακευτικά φυτά της ελληνικής χλωρίδας". Τομέας Βοτανικής, Πανεπιστήμιο Αθηνών. Τριμελής Συμβουλευτική Επιτροπή: **Ν.Σ. Χριστοδουλάκης (επιβλέπων – ΓΣΕΣ 08-05-2001)**, Α. Χαρβάλα (Τομέας Φαρμακογνωσίας), Σ. Διαμαντόγλου. (επταμελής επιτροπή, ΓΣΕΣ 07-11-2006).

Μεντή Ιουλία, πτυχιούχος Βιολογίας με θέμα "Βιοσυσσώρευση βαρέων μετάλλων και τοξικών υλικών σε φυτά από καλλιέργειες όπου έγινε χρήση προϊόντων βιολογικής επεξεργασίας λυμάτων". Τομέας Βοτανικής, Πανεπιστήμιο Αθηνών. Τριμελής Συμβουλευτική Επιτροπή: **Ν.Σ. Χριστοδουλάκης (επιβλέπων – ΓΣΕΣ 20-06-2002)**, Ι. Χήνου (Τομέας Φαρμακογνωσίας), Β. Γαλάτης. (επταμελής επιτροπή, ΓΣΕΣ 26-06-2007).

Τσαντίλα Ελευθερία, πτυχιούχος Τμήματος Περιβάλλοντος Πανεπιστημίου Αιγαίου με θέμα "Χρήση προϊόντων βιολογικής επεξεργασίας λυμάτων στις καλλιέργειες μεσογειακών φυτών" Τριμελής Συμβουλευτική Επιτροπή: **Ν.Σ. Χριστοδουλάκης**

(επιβλέπων – ΓΣΕΣ 18-05-2004), Κ. Γεωργίου (Τομέας Βοτανικής), Α. Καραμά-
νος (Γεωπονικό Πανεπιστήμιο Αθηνών) (*Διέκοψε λόγω μητρότητας - 2013*).

Κόλλια Σμαράγδα Μ. (2011), πτυχιούχος Γεωπονίας, Γεωπονικό Πανεπιστήμιο (Τμήμα
Γεωργικής Βιολογίας & Βιοτεχνολογίας – ΓΣΕΣ, συνεδρία 23-10-1991) με θέμα:
*"Πολυμορφικότητα των φύλλων του φυτού *Thymbra capitata*".* Κ. Φασσέας (επι-
βλέπων), Καραμπουρνιώτης Γ, **Ν.Σ. Χριστοδουλάκης**.

Μαντζούκα Δήμητρα, πτυχιούχος Γεωλογίας, ΕΚΠΑ (Τμήμα Γεωλογίας και Γεωπερι-
βάλλοντος – ΓΣΕΣ, συνεδρία 22-03-2011) με θέμα: *"Ερευνα της Καινοφυτικής πα-
λαιολωρίδας του Αιγαίου"*. Καρακίτσιος Β. (επιβλέπων), Βελιτζέλος Ε, **Ν.Σ. Χρι-
στοδουλάκης**.

Μαμούχα Σταυρούλα, πτυχιούχος Τεχνολόγος Ιατρικών Εργαστηρίων, Μεταπτυχιακό
Δίπλωμα «Μικροβιακή Βιοτεχνολογία» στο Τμήμα Βιολογίας του ΕΚΠΑ. Βαθ-
μός: 9.3 («Άριστα») (Τμήμα Βιολογίας – ΓΣΕΣ, συνεδρία 20/02/2013), **υποτροφία
αριστείας ΙΚΥ**. Θέμα: *"Ανατομική και ιστοχημική μελέτη ελληνικών φαρμακευ-
τικών φυτών, βιοδραστικές ουσίες τους και δυνατότητες αξιοποίησης τους"*. Τρι-
μελής επιτροπή: Ν.Σ. Χριστοδουλάκης (επιβλέπων), Σκαλτσούνης Λ., Ρούσσης
Α.

Μπάρκα Δήμητρα, πτυχιούχος Βιολογίας, Διεπιστημονικό Πρόγραμμα Μεταπτυχιακών
Σπουδών (ΔΠΜΣ) του ΕΜΠ, Τμήμα Αγρονόμων και Τοπογράφων Μηχανικών:
«Περιβάλλον και Ανάπτυξη», Βαθμός αποφοίτησης: «Άριστα» (9,3). Τομέας: 31-
10-2014, Γ.Σ. Τμήματος: 12-11-2014. Θέμα: *"Μελέτης της χωροχρονικής εξέλιξης
του τοπίου και της βιοποικιλότητας με σύγχρονες μεθόδους σε νησιωτικές περιο-
χές"*. Τριμελής επιτροπή: Ν. Χριστοδουλάκης (Αναπλ. Καθηγητής) επιβλέπων, Κ.
Γεωργίου (Αναπλ. Καθηγητής), Γ. Φώτης (Καθηγητής, ΕΜΠ) (Διέκοψε).

Στέφη Αικατερίνα, πτυχιούχος Βιολογίας, Διεπιστημονικό Πρόγραμμα Μεταπτυχιακών
Σπουδών (Εφαρμογές της Βιολογίας στην Ιατρική) του ΕΚΠΑ, Βαθμός αποφοίτη-
σης: «Άριστα». Τομέας: 12-03-2015, Γ.Σ. Τμήματος: 18-03-2015. Θέμα: *"Επί-
δραση της ηλεκτρομαγνητικής ακτινοβολίας σε βιολογικά συστήματα"*. Τρι-
μελής επιτροπή: Ν. Χριστοδουλάκης (Καθηγητής) επιβλέπων, Α. Μαργαρίτης (Ο-
μότιμος Καθηγητής), Δ. Βασιλακοπούλου (Αναπλ. Καθηγήτρια).

Λουτσέτη Στεφανία, πτυχιούχος Βιολογίας, Γ.Σ. Τμήματος: 18-03-2015. Θέμα: *«Απο-
τοξικοποίηση βιομηχανικών και αστικών αποβλήτων από βαρέα μέταλλα με βιο-
λογικά φίλτρα»* Τριμελής επιτροπή: Ν. Χριστοδουλάκης (Καθηγητής) επιβλέπων, Α.
Οικονόμου-Αμίλλη (Ομότιμη Καθηγήτρια), Χ. Κατσαρός (Ομότιμος Καθηγητής).

στ) Μέλος της εξεταστικής επιτροπής:

Διδακτορική Διατριβή κ. Μίχου, Γεωργικό Πανεπιστήμιο (συνεδρία 23/17-09-1990)
(τριμελής: Νιαβής, Δροσόπουλος, Καραμπουρνιώτης).

Διδακτορική Διατριβή, Γεωργίας Παππά, Χημικού. **«Παραγωγικές δυνατότητες καλ-
λιεργειών αρωματικών φυτών σε εγκαταλειμμένες γεωργικές εκτάσεις – η**

περίπτωση των ειδών *Salvia triloba*, *Origanum onites*, *Origanum vulgare* ssp. *hirtum* στα νησιά του Β. Αιγαίου». Πανεπιστήμιο Αιγαίου, Τμήμα Περιβάλλοντος, Τομέας Διαχείρισης οικοσυστημάτων. Μυτιλήνη 2001. (τριμελής: Ν. Μάργαρης, Δ. Βώκου, Χ. Γιούργα

Διδακτορική Διατριβή κ. Γερ. Φραντζιού (ΓΣΕΣ 04-12-2003), Τμήμα Βιολογίας, ΕΚΠΑ. (τριμελής: Π. Αποστολάκος, Β. Γαλάτης, Ε. Ελευθερίου).

Διδακτορική Διατριβή κ. Β. Βαρβαρήγου (ΓΣΕΣ 18-04-07): **«Κυτταροσκελετός και μορφογένεση σε κύτταρα φυκών»** Τμήμα Βιολογίας, ΕΚΠΑ. (τριμελής: Χ. Κατσαρός, Β. Γαλάτης, Π. Αποστολάκος).

Διδακτορική Διατριβή κ. Σ. Κόλλια (ΓΣΕΣ 3^η/09-11-2011), Τμήμα Γεωπονικής Βιοτεχνολογίας, Γεωπονικό Π.Α. Θέμα: "Πολυμορφικότητα των φύλλων του φυτού *Thymbra capitata*". (τριμελής: Κ. Φασσέας, Καραμπουρνιώτης Γ, Ν.Σ. Χριστοδουλάκης).

Διδακτορική Διατριβή κ. Λιανοπούλου Β., Γεωπόνου: **Εποχικός διμορφισμός στο θυμάρι (*Thymus sibthorpii* Bentham), το τεύκριο (*Teucrium polium*) και το δίκταμο (*Origanum dictamnus* L.)**. Αριστοτέλειο Πανεπιστήμιο Θεσσαλονίκης . ΑΠΡΙΛΙΟΣ 2015 (τριμελής: Μποζαμπαλίδης, Πατάκας, Λάζαρη).

Διδακτορική Διατριβή κας Χρυσάνθης Χειμώνα (18 Δεκ 1015): **Βιομημητική και υδατική κατάσταση φυτικών ιστών**. Επιβλέπουσα: Αναπλ. Καθ. Σοφία Ριζοπούλου.

Διδακτορική Διατριβή κας Δανάης Κούκου (21 Δεκ 2015): **Μελέτη υδατικής κατάστασης και μικροαναγλύφου φυτικών ιστών**. Επιβλέπουσα: Αναπλ. Καθ. Σοφία Ριζοπούλου.

ΕΡΕΥΝΗΤΙΚΗ ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΑ

Το ερευνητικό έργο έχει δημοσιευτεί σε 36 εργασίες όπως φαίνεται στο υπόμνημα που ακολουθεί στο τέλος του σημειώματος. Η πρώτη απ' αυτές είναι η Διδακτορική Διατριβή ενώ άλλες δύο, αυτές με αριθμό 2 και 7 (με πλάγια γράμματα στο υπόμνημα), αναφέρονται σε δεδομένα που προέρχονται από τη Διδακτορική Διατριβή. Το σύνολο του δημοσιευμένου έργου μου θα μπορούσε να χωριστεί σε τέσσερις ενότητες. Στην πρώτη απ' αυτές, (περιλαμβάνει τις εργασίες με αριθμό 1, 2, 7, 8, 10, 11, 12, 14, 17 και 18) γίνεται προσπάθεια να αναλυθούν με λεπτομέρεια τα δομικά χαρακτηριστικά των μεσογειακών φυτών. Στη δεύτερη (περιλαμβάνει τις εργασίες με αριθμό 3, 4, 5, 6, 9, 13, 15, 16, 19, 25 και 29) γίνεται προσπάθεια να εντοπιστούν οι δυνατότητες προσαρμογής των μεσογειακών φυτών σε συγκεκριμένες περιβαλλοντικές πιέσεις. Οι εργασίες της τρίτης ενότητας (αριθ. 20, 21, 22, 23, 24, 26, 27, 30, 31 και 36), η οποία αντιπροσωπεύει ένα καινούργιο ερευνητικό πεδίο, έχουν σχέση με τις σύγχρονες μεθόδους της βιολογικής επεξεργασίας των αστικών λυμάτων και εστιάζονται στην προσπάθεια αξιοποίησης των προϊόντων της βιολογικής επεξεργασίας (ιλύος και νερού) για την καλλιέργεια φυτών. Στην τέταρτη ενότητα (εργασίες 29, 33 και 34) γίνεται μια καινοτόμος προσπάθεια για την αξιοποίηση των ελληνικών φαρμακευτικών φυτών. **Η ερευνητική αυτή προσπάθεια υποστηρίχτηκε από πρόγραμμα ΠΕΝΕΔ, και οδήγησε, σε συνεργασία με μεγάλη φαρμακευτική εταιρία, στην απόκτηση Διπλώματος Ευρεσιτεχνίας.** Τέλος, η εργασία με αριθμό 35, αξιοποιώντας τις μεθόδους που χρησιμοποιήθηκαν στην τρίτη ενότητα εργασιών, δίνει απάντηση στην αγωνία των κατοίκων ενός μεγάλου ελληνικού νησιού σχετικά με ένα σοβαρό περιβαλλοντικό πρόβλημα.

Μία από τις δημοσιεύσεις, αυτή με τον αριθμό 8 στο υπόμνημα, αναφέρεται στο textbook: "**Plant Anatomy**" του καθηγητού A. Fahn που χρησιμοποιείται ως εκπαιδευτικό βοήθημα από τους φοιτητές που διδάσκονται Βοτανική, σε όλο τον κόσμο. Η ίδια δημοσίευση θεωρήθηκε ενδιαφέρουσα από τον Dr. Paul Simons ο οποίος την σχολίασε σ' ένα άρθρο του που δημοσιεύτηκε την Παρασκευή 27 Νοεμβρίου του 1987 στην επιστημονική σελίδα της εφημερίδας "**THE GUARDIAN**" που εκδίδεται στο Λονδίνο και το Μάντσεστερ. Τρεις άλλες εργασίες, οι υπ' αριθμ. 11, 12 και 14, έχουν μακροσκελή αναφορά στον τόμο "**Anatomy of Xerophytes**" της σειράς "**Encyclopedia of Plant Anatomy**". Για τον ίδιο τόμο, μετά από αίτηση των συγγραφέων (του καθηγητή A. Fahn και του διευθυντή των Royal Botanic Gardens at Kew, Dr. D. Cutler), παραχωρήθηκαν και χρησιμοποιήθηκαν απ' αυτούς, τέσσερις πρωτότυπες φωτογραφίες. Μερικές από τις εργασίες (13, 16, 19, 20, 21, 22, 23, 24, 26, 27, 30, 31 και 32) αναφέρθηκαν σε αλληπάλληλες δημοσιεύσεις στον ελληνικό ημερήσιο Τύπο ενώ για την επιστημονική δραστηριότητα της ερευνητικής μας ομάδας παραχωρήθηκαν αρκετές συνεντεύξεις σε ραδιοφωνικά και τηλεοπτικά προγράμματα.

Κατά το παρελθόν υπήρξαν επιστολές επιστημόνων από το εξωτερικό που σχολίαζαν ευνοϊκά το δημοσιευμένο έργο. Μετά από παρόμοια επιστολή, στις αρχές του 1991, ο Dr. Alan Macklon, ερευνητής στο MacAuley Land Use Research Institute της Σκοτίας, επισκέφθηκε την Αθήνα. Άρχισε τότε συνεργασία με το ερευνητικό αυτό κέντρο της Σκοτίας για τη μελέτη της επίδρασης της όξινης βροχής στη δομή των φύλλων.

Από τον Ιανουάριο του 1993 ανέλαβα διευθυντής ερευνητικού προγράμματος του Τμήματος Περιβάλλοντος του Πανεπιστημίου Αιγαίου το οποίο χρηματοδότησε η Ευρωπαϊκή Ένωση στα πλαίσια του ENVIREG. Ο στόχος του προγράμματος αυτού ήταν η ανάπλαση του περιβάλλοντος σε απερημωμένη περιοχή της νήσου Κω, γύρω από τις εγκαταστάσεις βιολογικής επεξεργασίας των λυμάτων με τη χρήση των προϊόντων των εγκαταστάσεων αυτών. Μετά από ένα χρόνο εργασιών το πρόγραμμα αυτό τιμήθηκε, από κοινού με τις συμμετοχές της κυβέρνησης των Ηνωμένων Πολιτειών και της Ολλανδίας, με χρυσό μετάλλιο σε παγκόσμιο διαγωνισμό για το περιβάλλον, που έγινε στη Μάλτα υπό την αιγίδα του Ευρωπαϊκού Συμβουλίου και άλλων διεθνών οργανισμών. Μετά τη βράβευση δόθηκε μεγάλη δημοσιότητα στο έργο που είχε γίνει με αποτέλεσμα να υπάρξει για το νησί σημαντικό όφελος αφού η επιτυχία αυτή μεταδόθηκε από αρκετά ευρωπαϊκά τηλεοπτικά δίκτυα. Άρθρα επίσης γράφτηκαν στον ελληνικό ημερήσιο και περιοδικό Τύπο και αφιερώθηκαν στην επιτυχία αυτή δύο ημίωρες ραδιοφωνικές εκπομπές της ΕΡΑ.

Εκτιμώντας το ιδιαίτερο ενδιαφέρον που υπάρχει γύρω από τη χρήση των προϊόντων της βιολογικής επεξεργασίας των λυμάτων αλλά και την εξαιρετική σημασία που έχει αυτή για τη χώρα μας, ξεκίνησε πρόγραμμα έρευνας στο πεδίο αυτό (εργασίες 20, 21, 22, 23, 24, 26, 27, 30, 31 και 32). Η προσπάθειά για την αξιοποίηση της ιλύος και του νερού στην ανάπτυξη των φυτών και τα θεαματικά αποτελέσματα που είχε αυτή, κίνησαν το ενδιαφέρον της KRUGER A.S. - Α. Ζαχαρόπουλος Α.Τ.Ε.. Πρόκειται για μεγάλη κοινοπραξία που κατασκευάζει μονάδες βιολογικής επεξεργασίας λυμάτων σε όλο τον κόσμο. Η εταιρία αυτή χρηματοδότησε την ερευνητική μας προσπάθεια. Στα πλαίσια αυτής της συνεργασίας εκπονήθηκε Διδακτορική Διατριβή από πτυχιούχο του τμήματός μας με θέμα την επίδραση της ιλύος και του νερού στην ανάπτυξη καλλιεργούμενων φυτών. Παράλληλα υπάρχει συνεργασία με το Δήμο της Κω, το Δήμο της Ίου (Κυκλάδων) και το Δήμο της Κερατέας οι εγκαταστάσεις των οποίων χρησιμοποιούνται για το παραπάνω ερευνητικό πρόγραμμα. Μια δεύτερη Διδακτορική Διατριβή ολοκληρώθηκε επίσης στο ερευνητικό πεδίο της Κω, μελετώντας το αποτέλεσμα της μακράς χρήσης των προϊόντων εγκαταστάσεων βιολογικής επεξεργασίας λυμάτων.

Η εργασία με αριθμός 27 του καταλόγου των δημοσίευσεων (**Ververis C, Georgiou K, Christodoulakis NS, Santas P and Santas R (2003).** Fiber Dimensions, Lignin and Cellulose Con-

tent of Various Plant materials and their Suitability for Paper Production. **Industrial Crops and Products 19: 245 – 254.**) έτυχε διάκρισης, από το Υπουργείο Παιδείας, για την ακαδημαϊκή και επιστημονική της αριστεία, σε εθνικό επίπεδο. Στην εργασία αυτή αξιολογείται η καταλληλότητα ορισμένων μη ξυλωδών φυτών και αγροτικών υπολειμμάτων για την παραγωγή χαρτιού με βάση τις διαστάσεις των σκληροχηματικών ινών

και την περιεκτικότητα τους σε κυτταρίνη και λιγνίνη. Στο περιοδικό Journal of Industrial Crops and Products, στο οποίο δημοσιεύτηκε το 2003, βραβεύτηκε, το 2010, ως ένα εκ των καλύτερων 25 άρθρων.

Από τον Οκτώβριο 2013, μετά από πρόταση του Πρυτάνεως του ΕΚΠΑ, καθηγητή Θεοδόση Πελεγρίνη και ομόφωνη συναίνεση του Τομέα Βοτανικής, **μέλος της Διοικητικής Επιτροπής του κληροδοτήματος με την ονομασία «Βοτανικός Κήπος Ιουλίας και Αλεξάνδρου Διομήδους»** στην προσωποπαγή θέση που κατέχει στην επιτροπή αυτή ο εκάστοτε καθηγητής Βοτανικής του Πανεπιστημίου Αθηνών. Γενικός Γραμματέας της ίδιας επιτροπή από τον Νοέμβριο του επομένου έτους.

Με απόφαση της Διοικούσας Επιτροπής (Δ.Ε.) του Ε.Α.Π., κατ' αριθμ. 257/14-04-2014 Συνεδρίασή της, Τακτικό μέλος της Επιτροπής Αξιολόγησης Υποψηφίων Μελών Συνεργαζόμενου Εκπαιδευτικού Προσωπικού (Σ.Ε.Π.) ακαδημαϊκών ετών 2014 - 2017 για τη Θ.Ε. **«Οργάνωση της Ύλης σε Έμβια Συστήματα»** (ΚΦΕ53) του Προγράμματος Σπουδών **«Μεταπτυχιακή Εξειδίκευση Καθηγητών των Φυσικών Επιστημών»** (ΚΦΕ).

Δημοσιεύσεις με τις αναφορές

- 1/ **Χριστοδουλάκης ΝΣ (1984)**. Δομική Ανάλυση της Σκληροφυλλίας σε Αείφυλλα είδη της "Μακκίας" Βλάστησης. **Διδακτορική Διατριβή. Αθήνα.**
- 2/ **Mitrakos K and Christodoulakis NS (1981)**. Leaf Structural Diversity in Mediterranean Evergreen Sclerophylls. In: Margaris N.S. and H.A. Mooney (Eds): Components of productivity of Mediterranean-climate Regions-Basic and Applied Aspects. **Dr W. Junk Publishers, pp 21-25.**
- 3/ **Arianoutsou-Faraggitaki M, Psaras GK and Christodoulakis NS (1984)**. The Annual Rhythm of Cambial Activity in two Woody Species of the Greek "Maquis". **Flora 175: 221-229.**
- 4/ **Psaras GK, Christodoulakis NS and Arianoutsou-Faraggitaki M (1984)**. Post Fire Cambial Activity of Two Evergreen Sclerophyllous Species in Greece. **Flora 175: 375-381.**
- 5/ **Christodoulakis NS, Arianoutsou-Faraggitaki M and Psaras GK (1986)**. Post Fire Leaf Structure of two Seasonally Dimorphic Resprouters. **Oecologia Plantarum 7: 97-102.**
- 6/ **Psaras GK and Christodoulakis NS (1987)**. Air Pollution Effects on the Ultrastructure of *Phlomis fruticosa* mesophyll cells. **Bulletin of Environmental Contamination and Toxicology 38: 610-617.**
- 7/ **Christodoulakis NS and Mitrakos K (1987)**. Structural Analysis of Sclerophylly in eleven Evergreen Phanerophytes in Greece. In: **ASI Series, Vol. G15. Plant Response to Stress**. Eds J.D. Tenhunen et al. Springer Verlag, Berlin. **pp 547-551.**
- 8/ **Christodoulakis NS and Psaras GK (1987)**. Stomata on the Primary Root of *Ceratonia siliqua*. **Annals of Botany 60, 295-297.**
- 9/ **Psaras GK and Christodoulakis NS (1987)**. Air Pollution Effects on the Structure of *Citrus aurantium* leaves. **Bulletin of Environmental Contamination and Toxicology 39: 474-480.**
- 10/ **Christodoulakis NS and Psaras GK (1988)**. A contribution to the Root Study of the Evergreen Sclerophylls. Anatomy of the Primary Root of *Quercus coccifera* L.. **Flora 180: 445-453.**
- 11/ **Christodoulakis NS (1989)**. An Anatomical Study of Seasonal Dimorphism in the Leaves of *Phlomis fruticosa*. **Annals of Botany 63: 389-394.**
- 12/ **Christodoulakis NS, Tsimbani H and Fasseas C (1990)**. Leaf Structural Peculiarities in *Sarcopoterium spinosum*, a Seasonally Dimorphic Subshrub. **Annals of Botany 65: 291-300.**
- 13/ **Christodoulakis NS and Fasseas C (1990)**. Air Pollution Effects on the Leaf Structure of *Laurus nobilis*, an Injury Resistant Species. **Bulletin of Environmental Contamination and Toxicology 44: 276-281.**

- 14/ **Christodoulakis NS and Bazos J (1990)**. Leaf Anatomy of three Seasonally Dimorphic Subshrubs. **Acta Oecologica 11: 291-296.**
- 15/ **Christodoulakis NS and Fasseas C (1991)**. Seasonal Dimorphism of *Phlomis fruticosa* under Controlled Environmental conditions. **Acta Oecologica 12: 323-330.**
- 16/ **Christodoulakis NS and Koutsogeorgopoulou L (1991)**. Air pollution Effects on the Leaf Structure of two Injury Resistant Species: *Eucalyptus camaldulensis* and *Olea europaea* L. var. *sylvestris* BROU. **Bulletin of Environmental**
- 17/ **Mitrakos K, Diamantoglou S and Christodoulakis NS (1991)**. Distribution Patterns of four mediterranean evergreen sclerophyllous species in Greece. **Botanische Jahrbucher Sys. 113: 1-6.**
- 18/ **Christodoulakis NS (1992)**. Structural Diversity and Adaptations in Some Mediterranean Evergreen Sclerophyllous Species. **Environmental and Experimental Botany 32: 295-305.**
- 19/ **Christodoulakis NS (1993)**. Air Pollution Effects on the Guard Cells of the Injury Resistant leaf of *Laurus nobilis* L. **Bulletin of Environmental Contamination and Toxicology 51: 471-478.**
- 20/ **Margaris NS, Christodoulakis NS and Giourga C (1995)**. Waste Management and Water Use in the Island of Kos, Greece. **Insula 3: 36-39.**
- 21/ **Christodoulakis NS and Margaris NS (1996)**. The Growth of Corn (*Zea mays*) and Sunflower (*Helianthus annuus*) Plants is Affected by Water and Sludge from a Sewage Treatment Plant. **Bulletin of Environmental Contamination and Toxicology 57: 300-306.**
- 22/ **Tsakou A, Roulia M and Christodoulakis NS (2001)**. Growth of Cotton plants (*Gossypium hirsutum*) as Affected by Water and Sludge from a Sewage Treatment Plant. I. Plant Phenology and Development. **Bulletin of Environmental Contamination and Toxicology 66: 735-742.**
- 23/ **Tsakou A, Roulia M and Christodoulakis NS (2001)**. Growth of Cotton plants (*Gossypium hirsutum*) as Affected by Water and Sludge from a Sewage Treatment Plant. II. Seed and Fiber Yield and Heavy Metal Accumulation. **Bulletin of Environmental Contamination and Toxicology 66: 743-747.**
- 24/ **Tsakou A, Roulia M and Christodoulakis NS (2002)**. Growth of Flax plants (*Linum usitatissimum*) as Affected by Water and Sludge from a Sewage Treatment Plant. **Bulletin of Environmental Contamination and Toxicology 68: 56 - 63.**
- 25/ **Christodoulakis NS, Menti I and Galatis B (2002)**. Structure and Development of Stomata on the Primary Root of *Ceratonia siliqua* **Annals of Botany 89, 23-29.**
- 26/ **Tsakou A, Roulia M and Christodoulakis NS (2003)**. Growth Parameters and Heavy Metal Accumulation in Poplar Tree Cultures (*Populus euramericana*) Utilizing Water and Sludge from a Sewage Treatment Plant. **Bulletin of Environmental Contamination and Toxicology 71: 330-337.**

- 27/ **Ververis C, Georgiou K, Christodoulakis NS, Santas P and Santas R (2003).** Fiber Dimensions, Lignin and Cellulose Content of Various Plant materials and their Suitability for Paper Production. **Industrial Crops and Products** **19**: 245 – 245-254.
- 28/ **Nikolakaki A and Christodoulakis NS (2004).** Leaf Structure and Cytochemical Investigation of Secretory Tissues in *Inula viscosa*. **Botanical Journal of the Linnean Society** **144**: 437-448.
- 29/ **Christodoulakis NS, Nikolakaki A and Menti J (2004).** The Effect of Simulated Acid Rain on the Leaf Structure of *Laurus nobilis* L., an Injury Resistant Species. **Journal of Biological Research** **2**: 43-49.
- 30/ **Menti J, Roulia M, Stamatiadis S and Christodoulakis NS (2005).** Aftermath of the Long-term Application of Sludge and Water from a Sewage Treatment Plant to an Olive Tree (*Olea europaea* L.) Plantation. **Bulletin of Environmental Contamination and Toxicology** **75**: 57-66.
- 31/ **Menti J, Roulia M, Tsandilas E and Christodoulakis NS (2006).** Aftermath of the Long-term Application of Sludge and Water from a Sewage Treatment Plant to a Lemon Tree (*Citrus limon* L.) Plantation. **Bulletin of Environmental Contamination and Toxicology** **76**: 33-43.
- 32/ **Nikolakaki A and Christodoulakis NS (2006).** Histological Investigation of the Leaf and Leaf-originating Calli of *Lavandula vera*. **Israel Journal of Plant Sciences** **54** (4) **281-290**. (Invited article - special issue in honor of Prof. Abraham Fahn).
- 33/ **Menti J, Roulia M, Tsandilas E and Christodoulakis NS (2006).** Long-term Application of Sludge and Water from a Sewage Treatment Plant and the Aftermath on the Almond Trees (*Prunus dulcis*). **Bulletin of Environmental Contamination and Toxicology** **76**: 1021 - 1030.
- 34/ **Nikolakaki A and Christodoulakis NS (2007).** Secretory Structures and Cytochemical Investigation of the Leaf of *Phlomis fruticosa*, a Seasonally Dimorphic Subshrub. Secretory Activity of the Leaf-originating Calluses. **Flora** **202** (6) **429 - 436**.
- 35/ **Christodoulakis NS, Roulia M, Psatha K (2007).** The Island of Chios (east Mediterranean), Citrus Plantations and the Mercury Nightmare. **Bulletin of Environmental Contamination and Toxicology** **79**: 192-196.
- 36/ **Tsadila E, Tsadilas C, Stamatiadis S, Christodoulakis NS (2009).** Investigation of soil property changes and olive tree stress as caused by excessive sewage sludge application. **Communications in Soil Science and Plant Analysis** **40**: 514-525.
- 37/ **Christodoulakis NS, Lampri P-N, Fasseas C (2009).** Structural and Cytochemical Investigation on the leaf of silverleaf nightshade (*Solanum elaeagnifolium*), a Draught Resistant Alien Weed of the Greek Flora. **Australian Journal of Botany** **57**: 432-438.
- 38/ **Christodoulakis NS, Kogia D, Mavroeidi D, Fasseas C (2010).** Anatomical and cytochemical investigation on the leaf of *Teucrium polium* L., a pharmaceutical shrub of the Greek phrygic formations. **Journal of Biological Research**, **14**: 199 – 209.

- 39/ **Argyropoulou C, Akoumianaki-Ioannidou A, Christodoulakis NS, Fasseas C (2010).** Leaf anatomy and histochemistry in *Lippia citriodora* (Verbenaceae). **Australian Journal of Botany**, **58**: 398-409.
- 40/ **Christodoulakis, N.S., Kollia, K., Fasseas, C., (2011).** Leaf structure and histochemistry of the squirting cucumber [*Ecballium elaterium* (L.) A. Rich.]. **Flora**, **206**: 191-197.
- 41/ **Christodoulakis, N.S., Tsiatra, M., Fasseas, C., (2013).** Leaf structure and histochemical investigation in *Papaver rhoeas* L. (corn poppy). **Journal of Herbs, Spices and Medicinal Plants**, **19**: 119–131.
- 42/ **Christodoulakis N.S., Gargeraki K., Fasseas C (2013).** Leaf structure of *Pelargonium odoratissimum* (Soland.), an aromatic species widely used in herbal remedies and confectionery. **Journal of Herbs, Spices and Medicinal Plants**, **19**:132–143.
- 43/ **Christodoulakis N.S., Georgoudi M., Fasseas C. (2014).** Leaf structure of *Cistus creticus* L. (rock rose), a medicinal plant widely used in folk remedies since ancient times. **Journal of Herbs, Spices and Medicinal Plants**, **20** (2): 103 - 114.
- 44/ **Christodoulakis N.S., Mamoucha S., Termentzi A., Fokialakis N., (2015).** Leaf structure and histochemistry of the hardy evergreen *Euphorbia characias* L. (Mediterranean Spurge). **FLORA 210**: 13-18.
- 45/ **Mamoucha, S., Fokialakis, N., Christodoulakis, N.S., (2016).** Leaf structure and histochemistry of *Ficus carica* L., the cultivated since ancient times fig tree. **FLORA 218**: 24-34.
- 46/ **Mamoucha, S., Tsafantakis, N., Ioannidis, T., Chatzipanagiotou, S., Nikolaou, C., Skaltsounis, Al., Fokialakis, N., Christodoulakis, N.S. (2015).** Leaf structure, metabolic profiling and evaluation of the antimicrobial activity of six mediterranean medicinal plants. **Planta Med** 2015; 81 - PW_141/DOI: 10.1055/s-0035-1565765
- 47/ **Ververis C, Georghiou K, Christodoulakis NS, Santas P, Santas R, (2016).** Effects of municipal sludge and treated waste water on biomass yield and fiber properties of kenaf (*Hibiscus cannabinus* L.). **Industrial Crops and Products** **84**: 7-12.
- 48/ **Stefi, A.L., Margaritis L.H, Christodoulakis, N.S., (2016).** The effect of the non-ionizing radiation on cultivated plants of *Arabidopsis thaliana* (Col.). **FLORA 223**: 114-120.
- 49/ **Mamoucha, S. Christodoulakis, N.S. (2016).** Leaf tissue arrangement, preliminary phytochemical investigation and callus induction from the medicinal hemi-parasite *Osyris alba* L. **International Journal of Pharmacognosy and Phytochemical Research**, vol. 8, issue 9, 1437-1443.
- 50/ **Mamoucha, S., Tsafantakis, N., Fokialakis, N., Christodoulakis, N.S., (2016).** A two-season impact study on *Globularia alypum*: Adaptive leaf structures and metabolic variations. **Planta Medica** **81(S 01)**: S1-S381 · **December 2016**. DOI: 10.1055/s-0036-1596769.
- 51) **Stefi, A.L., Margaritis L.H, Christodoulakis, N.S., (2017).** The effect of the non-ionizing radiation on exposed, laboratory cultivated upland cotton (*Gossypium hirsutum* L.) plants. **FLORA**: **226**, 55 - 64.

- 52/ **Mamoucha, S., Rahul, J., Christodoulakis, N.S. (2017).** Leaf Tissue Arrangement of the Medicinal Plant *Mandragora officinarum* L.. **International Journal of Pharmaceutical Sciences Review and Research. Volume 42 (1), (16-95), January 2017.**
- 53/ **Mamoucha, S., Tsafantakis, N., Fokialakis, N., Christodoulakis, N.S. (2017).** Structure and histochemistry of the leaves and antimicrobial activity of the leaf extracts of the poisonous species *Ricinus communis* L. **Australian Journal of Botany, 65, 58–66.**
- 54/ **Stefi, A. L., Margaritis L.H., Christodoulakis, N.S. (2017).** The effect of the non-ionizing radiation on exposed, laboratory cultivated maize (*Zea mays* L.) plants. **FLORA 233: 22-30.**
- 55/ **Stefi, A.L., Margaritis L.H, Christodoulakis, N.S., (2017).** The aftermath of long-term exposure to non-ionizing radiation on laboratory cultivated pine plants (*Pinus halepensis* M.). **FLORA: 234, 173 - 186.**
- 56/ **Stefi, A. L., Vassilacopoulou, D., Margaritis L.H., Christodoulakis, N.S. (2018).** An animal neurotransmitter synthesizing enzyme and the oxidative stress in the leaves of wild growing myrtle after exposure to GSM radiation. **FLORA: 243, 67 - 76.**
- 57/ **Christodoulakis N. S., Kotsironi A. L., Tsafantakis, N., Stefi A.L., Fokialakis N. (2019).** Leaf structure and histochemistry of *Aristolochia baetica* L., a poisonous species widely used in traditional remedies. **Journal of herbs, spices and medicinal plants: 25 (2), 88-103.**
- 58/ **Stefi, A. L., Vassilacopoulou, D., Christodoulakis, N.S. (2019).** Environmentally stressed summer leaves of the seasonally dimorphic *Phlomis fruticosa* and the relief through the L-Dopa decarboxylase (DDC). **FLORA: 251, 11–19.**
- 59/ **Stefi, A. L., Vassilacopoulou, D., Routsis, E., Stathopoulos, P., Argyropoulou, A., Skaltsounis, A.-L., Christodoulakis, N.S. (2020).** The combined environmental stress on the leaves of *Olea europaea* and the relief mechanism through biosynthesis of certain secondary metabolites. **Journal of Plant Growth Regulation, May 2020. DOI: 10.1007/s00344-020-10162-917.**
- 60/ **Stefi, A. L., Mitsigiorgi, K., Vassilacopoulou, D., Christodoulakis, N.S. (2020).** Response of young *Nerium oleander* plants to long-term non-ionizing radiation. **PLANTA 251:108-125. DOI: 10.1007/s00425-020-03405-2.**
- 61/ **Stefi, A.L., Nikou, T., Vassilacopoulou, D., Skaltsounis L.A., Halabalaki, M., Christodoulakis, N.S. (2021).** Structure and organization of the secretive apparatus of the mastic tree (*Pistacia lentiscus* L.) and LC-HRMS analysis of leaf extracts. **PLANTA 253: 70-84. <https://doi.org/10.1007/s00425-021-03588-2>**
- 62/ **Tsadila, E.C., Stefi, A.L., Vassilacopoulou, D., Tsadilas, C.D., Christodoulakis, N.S. (2021).** Influence of municipal sewage sludge on tobacco plants' (*Nicotiana tabacum*) growth. **Journal of Global Agriculture and Ecology, Vol 11 (1): 23-34. <https://www.ikpress.org/index.php/JOGAE/article/view/6396>**

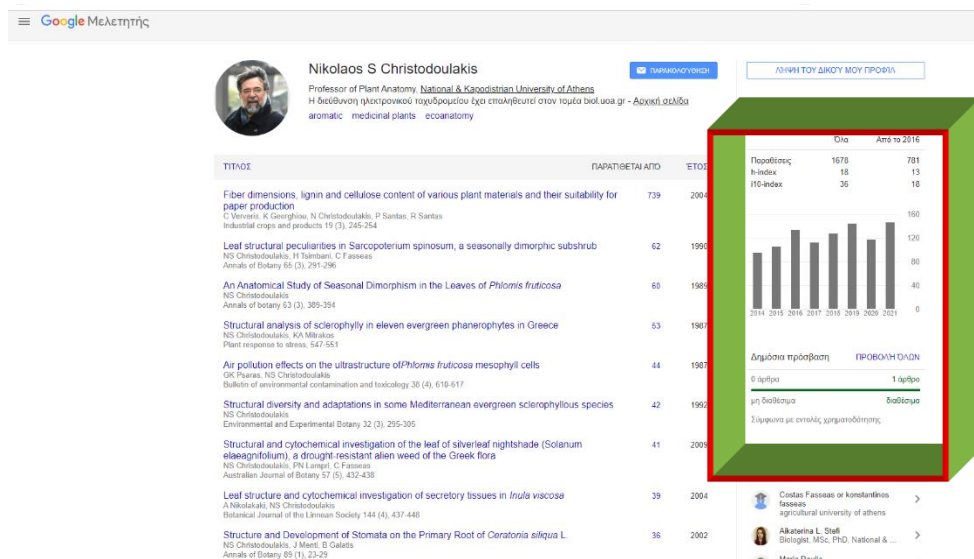

63/ **Stefi, A.L., Christodoulakis, N.S. (2021).** Approaching the “secrets” of the resin ducts in the mastic tree (*Pistacia lentiscus* L. cv. *chia*). **FLORA: 285 – 151940**

64/ **Stefi, A.L., Christodoulakis, N.S. (2021).** Leaf structure and histochemical analysis of camphor tree (*Cinnamomum camphora*), a plant used in traditional remedies. **Journal of herbs, spices and medicinal plants: Accepted for publication.**

Citations 1678 / h index 18 (22-10-2021)

Google Scholar:

Τελευταία ενημέρωση : 22 Οκτωβρίου 2021.

β/

Συμμετοχή σε συνέδρια

- 1/ International Symposium on Chloroplast Development (1978).
- 2/ International Summer School on Bioenergetics (1978).
- 3/ 2nd Congress FESP (1980).
- 4/ 2nd Athens Congress of Electron Microscopy and microanalysis (1980).
- 5/ International Symposium on Photosynthesis, primary production and biomass utilization in mediterranean type ecosystems (1980).
- 6/ International Congress on Ecology, Economy and Sociology of Island Ecosystems (1981).

- 7/ International Symposium on Plant, Animal and Microbial Adaptations to Terrestrial Environments (1982)
- 8/ NATO Advanced Research Workshop on Plant Response to stress (1985).
- 9/ Συνέδριο της Βουλγαρικής Ακαδημίας Επιστημών για το περιβάλλον (1988).
- 10/ 6^ο Συνέδριο Ελληνικής Βοτανικής Εταιρείας και Βοτανικής Εταιρείας Κύπρου. Παραλίμι Κύπρου (1996).
- 11/ 7ο Συνέδριο Ελληνικής Βοτανικής Εταιρείας. Αλεξανδρούπολη (1998)
- 12/ Παγκόσμιο Συνέδριο Βάμβακος – Αθήνα (1999)
- 13/ 8ο Συνέδριο Ελληνικής Βοτανικής Εταιρείας. Πάτρα (2001)
- 14) 10^ο Συνέδριο Ελληνικής Βοτανικής Εταιρείας. Ιωάννινα (2005)
- 15) 11^ο Συνέδριο Ελληνικής Βοτανικής Εταιρείας. Αθήνα (2009)
- 16) 7^ο Πανελλήνιο Συνεδριο Οικολογίας, Μυτιλήνη, 9 – 12 Οκτωβρίου 2014

γ/ Ανακοινώσεις σε συνέδρια

- 1/ K.Mitrakos and **N.S. Christodoulakis** (1980). A contribution to the study of the leaf fine structure of the mediterranean sclerophylls. 2nd Congress FESP (1980).
- 2/ K. Mitrakos and **N.S. Christodoulakis** (1981). Leaf structural diversity in Mediterranean Evergreen Sclerophylls. International Symposium on Photosynthesis, primary production and biomass utilization in mediterranean type ecosystems (1980).
- 3/ **N.S. Christodoulakis** and M. Arianoutsou-Faraggitaki (1982). The effect of fire on leaf structure of two phryganic species. International Symposium on Plant, Animal and Microbial Adaptations to Terrestrial Environments (1982)
- 4/ K. Mitrakos, S. Diamantoglou, **N.S. Christodoulakis** and S. Rhizopoulou (1982). Evergreen sclerophylls under Mediterranean climate: Adaptation or necessity? International Symposium on Plant, Animal and Microbial Adaptations to Terrestrial Environments (1982)
- 5/ K. Μητράκος, Σ. Διαμαντόγλου και **N.Σ. Χριστοδουλάκης** (1982) Εξάπλωση των μεσογειακών θαμνώνων στην Ελλάδα και οι κλιματικοί παράγοντες που την ελέγχουν. 2ο Συνέδριο της Ελληνικής Εταιρείας Βιολογικών Επιστημών.
- 6/ **N.S. Christodoulakis** (1988). Post fire recovery of a mediterranean shrub land. Συνέδριο της Βουλγαρικής Ακαδημίας Επιστημών για το περιβάλλον (1988)
- 7/ **Χριστοδουλάκης Ν.Σ.** και Μάργαρης Ν.Σ. Η χρήση των προϊόντων της βιολογικής επεξεργασίας των λυμάτων για την πειραματική καλλιέργεια φυτών καλαμποκιού και ηλίανθου. 6^ο Συνέδριο Ελληνικής Βοτανικής Εταιρείας και Βοτανικής Εταιρείας Κύπρου. Παραλίμι Κύπρου (1996).

- 8/ Τσάκου Α., **Χριστοδουλάκης Ν.Σ.** και Γιούργα Χ. Μπορεί η χρήση των προϊόντων βιολογικής επεξεργασίας λυμάτων για την καλλιέργεια φυτών να είναι ασφαλής για το περιβάλλον. 6^ο Συνέδριο Ελληνικής Βοτανικής Εταιρείας και Βοτανικής Εταιρείας Κύπρου. Παραλίμνι Κύπρου (1996).
- 9/ Τσάκου Α., **Χριστοδουλάκης Ν.Σ.** και Γιούργα Χ. Παγκόσμιο Συνέδριο Βάμβακος (1999).
- 10/ Τσάκου Α., **Χριστοδουλάκης Ν.Σ.** Η καλλιέργεια των φυτών του βαμβακιού με τη χρήση των προϊόντων από εγκαταστάσεις βιολογικής επεξεργασίας λυμάτων. 7ο Συνέδριο Ελληνικής Βοτανικής Εταιρείας. Αλεξανδρούπολη (1998).
- 11/ Τσίρη Δ., **Χριστοδουλάκης Ν.Σ.** Η επίδραση των προϊόντων βιολογικής επεξεργασίας λυμάτων κατά τη φύτευση των σπERMάτων και τα πρώτα στάδια της ανάπτυξης του αρτιβλάστου καλλιεργούμενων φυτικών ειδών. 7ο Συνέδριο Ελληνικής Βοτανικής Εταιρείας. Αλεξανδρούπολη (1998).
- 12/ Τσάκου Α., **Χριστοδουλάκης Ν.Σ.** Η καλλιέργεια των φυτών του βαμβακιού με τη χρήση των προϊόντων από εγκαταστάσεις βιολογικής επεξεργασίας λυμάτων. 8ο Συνέδριο Ελληνικής Βοτανικής Εταιρείας. Πάτρα (2000).
- 13/ Νικολακάκη Α., **Χριστοδουλάκης Ν.Σ.** Μελέτη των εκκριτικών σχηματισμών σε αρωματικά και φαρμακευτικά φυτά της ελληνικής χλωρίδας. 8ο Συνέδριο Ελληνικής Βοτανικής Εταιρείας. Πάτρα (2000).
- 14/ **Χριστοδουλάκης Ν.Σ.**, Μεντή Ι. Μελέτη της δομής των στομάτων στις πρωτογενείς ρίζες του φυτού *Ceratonia siliqua*. 8ο Συνέδριο Ελληνικής Βοτανικής Εταιρείας. Πάτρα (2000).
- 15/ Katsiki M., Chondrogianni N., Nikolakaki A., Menti I., Panoutsopoulos G., **Christodoulakis N.**, Chinou I. and Gonos E.S. Anti-ageing properties of natural products from greek medicinal plants. **4th International Symposium on Chromatography of Natural Products**, 14-17 June 2004, Lublin, Poland.
- 16/ Katsiki M., Chondrogianni N., Nikolakaki A., Menti I., Panoutsopoulos G., **Christodoulakis N.**, Chinou I. and Gonos E.S. Natural extracts with antioxidant capacity are involved in proteasome activation. **Free radicals and diseases: gene expression, cellular metabolism and pathophysiology**, Free radical school 2004.
- 17/ A. Nikolakaki, G. Panoutsopoulos, **N.S. Christodoulakis**, I.B. Chinou*. Phytochemical investigation of leaf secretory tissues and cell culture of *Inula viscosa* – Antifungal activity. 53rd Annual Congress of GA, Florence, Italy (21-25 August 2005).
- 18/ **N.Σ. Χριστοδουλάκης**. Η μοναδικότητα των μεσογειακών διαπλάσεων, ο δρόμος για την αιεφόρο ανάπτυξη. ΕΠΕΑΕΚ II, Επιμόρφωση Στελεχών Περιβαλλοντικής Εκπαίδευσης, «Περιβαλλοντική Εκπαίδευση για μια Ολοκληρωμένη Ανάπτυξη» 21-22 Νοεμβρίου 2008.

- 19/ Mamoucha Stavroula, **Christodoulakis Nikolaos**. **P46** - (Biotechnology application in Medicine). *Antimicrobial Compounds from plants -Biotechnology application in Medicine*. Literature Review. RBSC 2013. Regional European Biomedical Laboratory Science Congress and the 4th Greek Medical Laboratory Technologists Conference. **Technical Advances and Current Science**. 5–7 December 2013, Athens, Greece.
- 20) Μαμούχα Σ., **Χριστοδουλάκης Ν.Σ**, **117**. Μεσογειακό περιβάλλον και συσσώρευση δευτερογενών μεταβολιτών στο φύλλο του *Ficus carica*. Συνεδρία 17η: Εφαρμογές οικολογικής έρευνας. Προεδρείο Κ. Ποϊραζίδης, Κ. Τοπουζέλης. 7ο Πανελλήνιο Συνεδριο Οικολογίας, Μυτιλήνη, 9 – 12 Οκτωβρίου 2014.
- 21) Μαμούχα Σ., **Χριστοδουλάκης Ν.** (poster 231). Λειτουργίες και υποκυτταρικός εντοπισμός των πολυφαινολών σε φυτά που αναπτύσσονται κάτω από συνθήκες καταπόνησης στο Μεσογειακό περιβάλλον. 7ο Πανελλήνιο Συνέδριο Οικολογίας, Μυτιλήνη, 9 – 12 Οκτωβρίου 2014.
- 22) Μαμούχα Σ, **Χριστοδουλάκης Ν.Σ**. «Ανατομική και ιστοχημική μελέτη του φύλλου του φυτού *Globularia alypum*» 9ο Συνέδιο Πανελληνίας Ένωσης Βιοεπιστημόνων, 5-7 Δεκ 2014, Ι.Β.Ε.Α. Αθήνα.
- 23) S. Mamoucha, **N. S. Christodoulakis**. Leaf structure and histochemistry of *Globularia alypum* L. (Globulariaceae), a phryganic species used in various remedies (ID 58). 2nd Internation Multidisciplinary Microscopy Congress (InterM2014) October 16-19, 2014 in Oludeniz, Fethiye/ Mugla - Turkey.
- 24) S. Mamoucha, A. Ioannidis, S. Chatzipanagiotou, C. Nikolaou, **N.S. Christodoulakis**. Leaf Structure, Histochemistry and Screening for Bioactive Metabolites Of *Globularia alypum* L. (Globulariaceae). 2015. 1st International Congress of Controlled Release Society, Small Molecules (Original-Generics) and Biotechnological Drugs (Biosimilars) 27-28 May 2015 Athens, Greece.
- 25) S. Mamoucha, A. Termentzi, N. Fokialakis, L.-A. Skaltsounis, **N. S.Christodoulakis**. Bioactive Small Molecules of *Pistacia Lentiscus* L. (Mastic Tree): Leaf Structure, Histochemistry And Phytochemical Investigation 2015 1st International Congress of Controlled Release Society, Small Molecules (Original-Generics) and Biotechnological Drugs (Biosimilars) 27-28 May 2015 Athens.
- 26) S. Mamoucha, N.Tsafantakis, N. Fokialakis, **N.S. Christodoulakis**. Investigations on The Most Poisonus Plant Of The World: Leaf Structure, Histochemistry And Bioactive Ingredients Of *Ricinus Communis* L. (Euphorbiaceae) 2015. 1st International Congress of Controlled Release Society, Small Molecules (Original-Generics) and Biotechnological Drugs (Biosimilars) 27-28 May 2015 Athens, Greece.
- 27) S. Mamoucha, K. Kotsironi, **N.S. Christodoulakis**. GREEK PLANTS: anatomy and subcellular localization of bioactive molecules. 2015. 1st International

Congress of Controlled Release Society, Small Molecules (Original-Generics) and Biotechnological Drugs (Biosimilars) 27-28 May 2015 Athens, Greece

- 28) Μαμούχα Σ., Βαλασάκη Χ., **Χριστοδουλάκης Ν.Σ.** Βιοέλεγχος φυτοπαθογόνων μικροοργανισμών. 6ο Συνέδριο Μικροβιόκοσμου. 2015. Νέοι Ορίζοντες στον Μικρόκοσμο. Εθνικό Ίδρυμα Ερευνών 3-5 Απριλίου 2015, Αθήνα.
- 29) Mantzouka D., **Christodoulakis N.S.**, Karakitsios V. Revealing *Peuce lesbia* UNGER (= *Cedroxylon lesbium* KRAUS) from the Petrified Forest area (Sigri, Lesbos Island): the first diagnosis after the 19th century. 2nd International Geocultural Symposium, 4-6 June 2015, Lesvos, Mytilene.

δ/ Ερευνητικά προγράμματα:

Μάργαρης, Ν.Σ., Αριανούτσου-Φαραγγιτάκη, Μ., **Χριστοδουλάκης, Ν.Σ.**, Ψαράς, Γ.Κ., Λουκάς, Λ., Πετανίδου, Θ., Βώκου, Δ. και Βορεάδου, Ε.: **Air Pollution Effects on Attica's Natural Ecosystems**. ΥΠΕΧΩΔΕ - ΕΟΚ (1984 - 1986).

Macklon A., Barbaloni, Paoletti E. and **Christodoulakis N.S.**: Effect of climate on the susceptibility of the leaves to damage caused by acid rain. ΕΟΚ (1991-92).

Μάργαρης, Ν.Σ., **Χριστοδουλάκης Ν.Σ. (Project manager)**, Λούμου Α. και Γιούργα Χ.Σ.: **Διαχείριση του περιβάλλοντος και χρήση των προϊόντων των εγκαταστάσεων βιολογικής επεξεργασίας λυμάτων**. ENVIREG, Κως (1993-94).

Μάργαρης Ν.Σ., Η. Καϊναδάς, **Ν.Σ. Χριστοδουλάκης**, Μ. Θεοδωρακάκης και Α. Μαστρογιάννης: **Αποκατάσταση και αναβάθμιση χώρων διάθεσης απορριμμάτων και υγειονομικής ταφής απορριμμάτων με την επιλογή κατάλληλων μορφών βλάστησης και φυτευτικού, υλικού**. ΥΑ 120661/24-10-96 ΥΠΕΧΩΔΕ στα πλαίσια του ΕΤΕΡΠΣ, Αθήνα, Ζάκυνθος, Ίος -Κυκλάδες (1998-99). Σε συνεργασία με το Τμήμα Περιβάλλοντος του Πανεπιστημίου Αιγαίου εκπονήθηκε μελέτη για την αποκατάσταση του περιβάλλοντος σε περιοχές που χρησιμοποιήθηκαν ως απόρριψη ή ταφής Απορριμμάτων. Χρηματοδοτήθηκε από το Υπουργείο Περιβάλλοντος και Δημοσίων Έργων με αποτέλεσμα να προχωρήσει η ανάπλαση παλαιών ΧΔΑ στους Δήμους Αθηναίων, Ζακύνθου και Ίου.

Γεωργίου Κ, **Ν.Σ. Χριστοδουλάκης**, Δ. Δανηλίδης, Φ. Σαντάς, Ρ. Σαντάς: **Εναλλακτικές πηγές πρώτης ύλης για την παραγωγή χαρτιού**. ΓΓΕΤ, (κωδικός έργου 97ΥΠ-34) Αθήνα (1999-2000). Η ιδιωτική εταιρία "Ecotechnics" συμμετέχει ως φορέας χρήστης και σε συνεργασία με τον Τομέα Οικολογίας και Ταξινόμησης του Τμήματός μας, εκπονήθηκε σχέδιο προγράμματος για την μελέτη και αξιοποίηση εναλλακτικών πηγών πρώτης ύλης για την παραγωγή χαρτιού. Η πρόταση υποβλήθηκε στη ΓΓΕΤ και χρηματοδοτήθηκε απ' αυτή. Στα πλαίσια αυτού του προγράμματος ολοκληρώθηκε Διδακτορική Διατριβή στο Τμήμα Βιολογίας.

Χριστοδουλάκης Ν.Σ., Χαρβάλα Ε., Γκόνος Ε., FAMAR S.A.: **Βιολογική προσέγγιση του φαινομένου της έκκρισης αντιοξειδωτικών παραγόντων φυτικής προέλευσης και μελέτη της δράσης τους. ΠΕΝΕΛ 2001** (κωδικός έργου 01ΕΔ29). Στα πλαίσια του προγράμματος εκπονήθηκαν δύο Διδακτορικές Διατριβές στο Τομέα Βοτανικής, μία στον Τομέα Φαρμακογνωσίας και μία στο Ινστιτούτο Κυτταρικής Γήρανσης του Εθνικού Ιδρύματος Ερευνών.

Χριστοδουλάκης Ν.Σ. (2005): **Αντιμυκητιασική δράση εκχυλισμάτων προερχόμενων από in vitro ιστοκαλλιέργειες ελληνικών φυτών παραδοσιακά γνωστών για τις φαρμακευτικές ιδιότητές τους.** (ΑΠ 1590/24-06-2004 κωδικός έργου 70/4/3286) ΕΛΚΕ-ΕΚΠΑ

Σκαναβή Κωνσταντίνα (Καθηγήτρια Πανεπιστημίου Αιγαίου), Κουτσόπουλος Κων (Καθηγητής ΕΜΠ), **Χριστοδουλάκης Ν.Σ.** κ.ά. (2006): **Προγράμματα προστασίας περιβάλλοντος και περιβαλλοντικής εκπαίδευσης.** Κατηγορία πράξεων 2.6.1.δ ΕΠΕΑΕΚ II.

ΑΛΛΕΣ ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΕΣ

Εκτός από την ερευνητική και εκπαιδευτική μου δραστηριότητα στο Πανεπιστήμιο Αθηνών ασχολήθηκα ευρύτερα με την εκπαίδευση συμμετέχοντας σε σεμινάρια επιμόρφωσης για τους διδάσκοντες στη δευτεροβάθμια εκπαίδευση (ΠΕΚ) αλλά και με τα «κοινά» συνεργαζόμενους με ΟΤΑ και άλλους φορείς ή ιδρύματα.

1984. Παραχώρηση πρωτότυπων φωτογραφιών, στην πρώτη έκδοση του βιβλίου της Βιολογίας που χρησιμοποιήθηκε από τους μαθητές της τρίτης (Γ) τάξης των Λυκείων της χώρας από το 1983 μέχρι το 2000.

1991. Επιμέλεια, σε συνεργασία με τον καθηγητή Θ. Παταργιά, εκ των συγγραφέων του ανωτέρω βιβλίου, εκτεταμένων διορθώσεων του κειμένου και βελτίωση της εικονογράφησης με πρωτότυπα σχέδιά μου που διατέθηκαν.

1992. Με πρόταση του Παιδαγωγικού Ινστιτούτου και με την υπ' αριθμόν Γ2/1276/6-3-1992 Υπουργική απόφαση, μέλος της Επιτροπής Εργασίας με έργο την εκπόνηση του Αναλυτικού Προγράμματος για το μάθημα της Βιολογίας και για όλες τις βαθμίδες της Υποχρεωτικής και Δευτεροβάθμιας Εκπαίδευσης. Σημειώνεται ότι ήταν η πρώτη φορά που το Αναλυτικό Πρόγραμμα των Βιολογικών μαθημάτων εκπονήθηκε από Βιολόγους και όχι από Φυσικούς ή Χημικούς.

1993. Συνεργασία με τη Δημοτική Αρχή της Αθήνας σε προσπάθεια ανάπλασης των χώρων πρασίνου της πρωτεύουσας με βάση το σεβασμό προς το μεσογειακό περιβάλλον και με έμφαση στο πρόβλημα της λειψυδρίας που αντιμετωπίζει η χώρα μας. Έγιναν παρεμβάσεις σε πολλές πλατείες του Δήμου.

-- Συνεργασία με το Δήμο Αργυρούπολης. Προτάσεις για την ανάπλαση μεγάλης έκτασης στην περιοχή του Υμηττού.

1996. Μετά από πρόταση του Διευθυντή του Τομέα Βοτανικής Καθηγητή Β. Γαλάτη και απόφαση της Διοικούσας Επιτροπής, μέλος της επιστημονικής επιτροπής του "Βοτανικού Κήπου Ι. και Α. Διομήδους" κληροδοτήματος που συνδέεται με το Πανεπιστήμιο Αθηνών.

-- Έναρξη δημιουργίας φωτογραφικού αρχείου όλων των φυτικών ειδών που υπάρχουν στο Βοτανικό Κήπο και σε διάφορες φάσεις του ετήσιου κύκλου τους. Το αρχείο αυτό περιλαμβάνει σήμερα περισσότερες από 4000 ψηφιακές ή ψηφιοποιημένες φωτογραφίες υψηλής ευκρίνειας.

- Ιδρύεται ο **Φωτογραφικός Όμιλος του Τμήματος Βιολογίας** με στόχο τη διάδοση της φωτογραφικής τέχνης και τεχνικής. Οργανώνονται συγκεντρώσεις, συζητήσεις και σεμινάρια φωτογραφίας στα οποία παρουσιάζουν εργασίες τους μέλη της Ελληνικής Φωτογραφικής Εταιρίας, τιτλούχοι της Διεθνούς Φωτογραφικής Ομοσπονδίας (FIAP). Με την ευκαιρία των επετειακών εκδηλώσεων για τον εορτασμό των 30 χρόνων από την ίδρυση του Τμήματος Βιολογίας στο ΕΚΠΑ οργανώθηκε και φωτογραφικός διαγωνισμός με θέμα “Το θαύμα της ζωής”. Το διαγωνισμό υποστήριξαν η Φωτογραφική Ακαδημία της *Leica*, εταιρίες εισαγωγής φωτογραφικών ειδών και φωτογραφικά περιοδικά. Βραβεύτηκαν οι καλύτερες φωτογραφίες με σημαντικά έπαθλα.
- 1998.** Με πρόταση της Επιτροπής Ερευνών του Πανεπιστημίου Αιγαίου, επικεφαλής της ομάδας που εκπόνησε τη μελέτη των περιβαλλοντικών επιπτώσεων για την υπό κατασκευή μονάδα βιολογικής επεξεργασίας λυμάτων του Δήμου Του Κυκλάδων, δυναμικότητας 22 χιλιάδων ατόμων. Η μονάδα είναι σήμερα σε λειτουργία και υποστηρίζει ερευνητικά προγράμματα που επιβλέπουν συνάδελφοι του Τμήματος Βιολογίας του ΕΚΠΑ.
- 2000.** Μαθήματα φωτογραφίας σε συνεργασία με *Leica Academy of Creative Photography*. Οι μεταπτυχιακοί φοιτητές του Τμήματος Βιολογίας επιμορφώνονται δωρεάν πάνω στις φωτογραφικές τεχνικές.
- Επιστημονικός Σύμβουλος της Ελληνικής Έκδοσης του περιοδικού “*National Geographic*”.
  - Πρόεδρος της πενταμελούς εισηγητικής επιτροπής των Θεμάτων Βιολογίας για τις Πανελλήνιες εξετάσεις Ε. Α. του Ιουνίου και του Σεπτεμβρίου (νέο σύστημα).
  - Διοργανώνει Πανελλήνιο Διαγωνισμό Φωτογραφίας με την ευκαιρία των 30 χρόνων από την ίδρυση του Τμήματος Βιολογίας. Η τελετή απονομής έγινε στην αίθουσα της Παλαιάς Βουλής.
- 2001.** Εκπρόσωπος του Ελληνικού Εθνικού Κέντρου Αναφοράς στον Ευρωπαϊκό Οργανισμό Περιβάλλοντος
- 2003.** Με την υπ’ αριθμόν 22/2003 απόφαση του Δημοτικού Συμβουλίου του Δήμου της Κω, σύμβουλος του Δήμου σε θέματα περιβάλλοντος.
- Υπεύθυνος θεμάτων περιβάλλοντος στην Ομάδα Εργασίας για τη Μελέτη της Δημιουργίας του «Ασκληπειακού Πάρκου της Ιατρικής Σχολής του ΕΚΠΑ (Συντονιστής: Δ. Σωτηρίου, Αναπλ. Καθηγητής Ιατρικής Σχολής).
- 2004.** Πρόταση και έγκριση από τη Γ.Σ. του Τμήματος Βιολογίας για την προκήρυξη, σε συνεργασία με την *Leica Academy of Creative Photography*, Πανελλήνιου διαγωνισμού φωτογραφίας με θέμα «Το θαύμα της ζωής» με την ευκαιρία της συμπλήρωσης 50 χρόνων από την ανακάλυψη του DNA. Χορηγός επικοινωνίας η εφημερίδα “*TA NEA*”. Η απονομή έγινε στην αίθουσα τελετών του Κεντρικού Κτιρίου του ΕΚΠΑ.

- Μέλος Επιτροπής του ΥΠΕΠΘ για την αξιολόγηση των προτάσεων των Κέντρων Περιβαλλοντικής Εκπαίδευσης (ΚΠΕ) για χρηματοδότηση στα πλαίσια του Ε-ΠΕΑΕΚ (συνολικό ύψος χρηματοδότησης 5.690.000 ευρώ).

2005. Μέλος Επιτροπής του ΥΠΕΠΘ για την αξιολόγηση των προτάσεων που υποβλήθηκαν στα πλαίσια του προγράμματος «Πυθαγόρας».

- Με την υπ' αριθμόν 8/2005 απόφαση του Δημοτικού Συμβουλίου του Δήμου της Κω, μέλος της Διοικούσας Επιτροπής Διαχείρισης Υδροβιοτόπου Ψαλιδίου Δήμου Κω.
- Μέλος Επιτροπής του ΥΠΕΠΘ για την αξιολόγηση της βιωσιμότητας παλαιών και υπό ίδρυση Κέντρων Περιβαλλοντικής Εκπαίδευσης (ΚΠΕ).
- Με απόφαση της Γ.Σ. του Τμήματος Βιολογίας την 24-5-2005 μέλος της επιτροπής δραστηριοτήτων του προγράμματος ΙΑΣΠΙΣ.
- **Κριτής** εργασιών για το περιοδικό Environmental and Experimental Botany. Πρόσκληση του Jean-Claude Kader (εκδότη).
- Συνεργάτης του Δήμου Χίου (ΔΕΥΑΧ) σε θέματα αξιοποίησης των προϊόντων Ε-ΒΕΛ και παρακολούθησης προβλημάτων βιοσυσσώρευσης στα εδώδιμα προϊόντα καλλιεργούμενων στο νησί φυτών.
- Μέλος Επιτροπής του ΥΠΕΠΘ για την αξιολόγηση των προτάσεων για την κατηγορία πράξεων 2.6.1.γ. (συνολικό ύψος χρηματοδότησης 4.700.000 ευρώ)

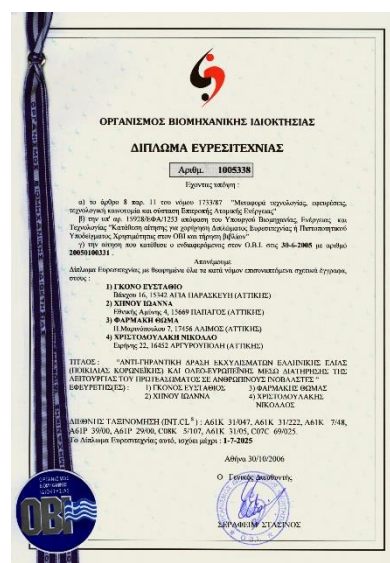
2001, 2002, 2003, 2004, 2005, 2006, 2007, 2008, 2009, 2010. Τακτικό μέλος της Κεντρικής Επιτροπής Εξετάσεων Ε. Λ. για την εισαγωγή στην Ανώτατη Εκπαίδευση και ισηγητής των θεμάτων για τα μαθήματα της Βιολογίας, στην ίδια επιτροπή.

2004, 2005, 2006, 2007. Πρόεδρος της Κεντρικής Επιτροπής Εξετάσεων για την εισαγωγή στην Ανώτατη Εκπαίδευση των τέκνων Ελλήνων του εξωτερικού και Ελλήνων υπαλλήλων στο εξωτερικό.

2006. Μέλος της κριτικής επιτροπής του Διαγωνισμού Φωτογραφίας στα πλαίσια του 8^{ου} Διεθνούς Φεστιβάλ Καλλιτεχνικής Φωτογραφίας και του Πανελληνίου Διαγωνισμού Φωτογραφίας που διοργάνωσε η Ελληνική Φωτογραφική Εταιρεία.

--- Επιμορφωτής στο 8^ο Σεμινάριο για τα Στελέχη της Περιβαλλοντικής Εκπαίδευσης (Σ.Ε.Π.Ε.Δ. – ΥΠ.Ε.Π.Θ).

--- Χορήγηση από τον Οργανισμό Βιομηχανικής Ιδιοκτησίας, από κοινού με τους Δρ. Γκόνο Ευστάθιο (ΕΙΕ), Χήνου Ιωάννα (ΕΚΠΑ) και Φαρμάκη Θωμά (FAMAR), **Διπλώματος Ευρεσιτεχνίας** με αριθμό

1005338 και τίτλο: «*Αντι-γηραντική δράση εκχυλισμάτων Ελληνικής Ελιάς (ποικιλίας Κορωνέικης) και ολεοευρωπεΐνης μέσω διατήρησης της λειτουργίας του πρωτεασώματος σε ανθρώπινους ινοβλάστες*». Κατάληξη του ερευνητικού προγράμματος ΠΕΝΕΔ 2001 (κωδ 01ΕΔ29).

2007. Μέλος της κριτικής επιτροπής του Διαγωνισμού Φωτογραφίας στα πλαίσια του 9^{ου} Διεθνούς Φεστιβάλ Καλλιτεχνικής Φωτογραφίας που διοργάνωσε η Ελληνική Φωτογραφική Εταιρεία (242 φωτογράφοι από 37 χώρες).

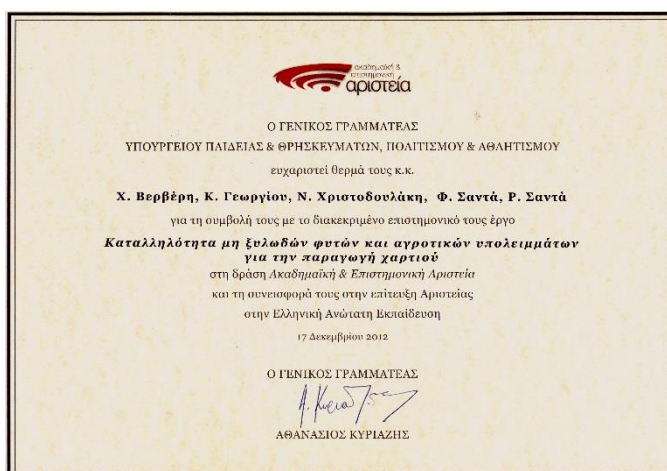
2008. Συμμετοχή, με δύο αναρτήσεις, στη XIV Biennal FIAP Natura που διοργανώθηκε στην Palma, Mallorca, από την Διεθνή Φωτογραφική Ομοσπονδία και το Υπουργείο Πολιτισμού της Mallorca.

2009. Κυκλοφορεί, τον Ιούνιο, πολυτελές φωτογραφικό λεύκωμα με τίτλο «*Η ιστορία της Ελληνικής Φωτογραφίας μέσα από τα αρχεία της Ελληνικής Φωτογραφικής Εταιρείας*». Έκδοση του Ιδρύματος Τηνιακού Πολιτισμού. Περιέχει 142 φωτογραφίες, μία για κάθε έναν από τους μεγαλύτερους Έλληνες Φωτογράφους. Σ' αυτές συμπεριλαμβάνεται και βραβευμένη φωτογραφία του Ν. Χριστοδουλάκη.

-- Διοργάνωση Πανελληνίου Διαγωνισμού Φωτογραφίας (απόφαση Γενικής Συνέλευσης του Τμήματος Βιολογίας, στις 10/06/2009) με την ευκαιρία της συμπλήρωσης 200 χρόνων από την γέννηση του Δαρβίνου, με θέμα: «*Αναζητώντας τον καλύτερα προσαρμοσμένο*».

2012. Επαναδραστηριοποιείται, με τη στήριξη της Επιτροπής Πολιτισμού, Περιβάλλοντος και Μουσείων, ο *Φωτογραφικός Όμιλος του Τμήματος Βιολογίας* με στόχο τη διάδοση της φωτογραφικής τέχνης και τεχνικής. Οργανώνονται διαλέξεις, συζητήσεις, φωτογραφικοί περίπατοι και προβολές στις οποίες παρουσιάζουν εργασίες τους μέλη της Ελληνικής Φωτογραφικής Εταιρείας, τιτλούχοι της Διεθνούς Φωτογραφικής Ομοσπονδίας (FIAP) αλλά και φοιτητές. Συμμετέχουν περισσότεροι από 100 φοιτητές.

2012. Απονέμεται από το Υπουργείο Παιδείας & Θρησκευμάτων, Πολιτισμού & Αθλητισμού διάκριση επιγραφόμενη: «*Ακαδημαϊκή & επιστημονική αριστεία*» για την διεθνή αναγνώριση της εργασίας No 27, της προηγούμενης ενότητας με τον τίτλο: «*Fiber Dimensions, Lignin and Cellulose Content of Various Plant materials and their Suitability for Paper Production*» Που δημοσιεύτηκε στο περιοδικό **Industrial Crops and Products 19: 245**

– 254 το 2003, με συγγραφείς τους **Ververis C, Georgiou K, Christodoulakis NS, Santas P and Santas R.**

2013. Μετά από πρόταση του Πρυτάνεως και ομόφωνη συναίνεση του Τομέα Βοτανικής, μέλος της Διοικητικής Επιτροπής του κληροδοτήματος «**Βοτανικός Κήπος Ιουλίας και Αλεξάνδρου Διομήδους**» στην προσωποπαγή θέση που κατέχει στην επιτροπή αυτή ο εκάστοτε καθηγητής Βοτανικής του Πανεπιστημίου Αθηνών.

2014. Σύμφωνα με απόφαση, της Διοικούσας Επιτροπής (Δ.Ε.) του Ε.Α.Π., που ελήφθη στη υπ' αριθμ. 257/14-04-2014 Συνεδρίασή της, Τακτικό μέλος της Επιτροπής Αξιολόγησης Υποψηφίων Μελών Συνεργαζόμενου Εκπαιδευτικού Προσωπικού (Σ.Ε.Π.) ακαδημαϊκών ετών 2014 - 2017 για τη Θ.Ε. «Οργάνωση της Ύλης σε Έμβια Συστήματα» (ΚΦΕ53) του Προγράμματος Σπουδών «Μεταπτυχιακή Εξειδίκευση Καθηγητών των Φυσικών Επιστημών» (ΚΦΕ).

2016. Από τον Ιανουάριο του 2016, με απόφαση των Πρυτανικών Αρχών, επόπτης Πρασίνου του Πανεπιστημίου Αθηνών με αναπληρωτή τον Επικ. Καθηγητή κο Κοσμά Χαραλαμπίδη.

-- Γενικός Γραμματέας της Διοικητικής Επιτροπής του Βοτανικού Κήπου «Ιουλίας και Αλεξάνδρου Διομήδους», σε αντικατάσταση του Ομότιμου Καθηγητή κου Σπυρ. Τρωιάνου.

-- Παρουσίαση, στην Κεντρική Αίθουσα Τελετών των Εθνικού Καποδιστριακού Πανεπιστημίου Αθηνών, του λευκόματος που επιμελήθηκε με τίτλο «Όσιος Λουκάς, η αποτύπωση του συναισθήματος σε εικόνες». Κεντρικός Ομιλητής ο Αρχιεπίσκοπος Αθηνών και Πάσης Ελλάδος. Παρευρέθησαν: δεκατρείς μητροπολίτες, η Πρωθυπουργός, ο Αρχηγός ΓΕΕΘΑ και οι αρχηγοί των τριών όπλων, ακαδημαϊκοί, βουλευτές και πλήθος προσκεκλημένων.

2018. Βράβευση από τον Διοικητική της Στρατιωτικής Σχολής Ευελπίδων, υποστράτηγο Χαράλαμπο Λαλούση, για τη συμβολή του στην εκπαίδευση των ευελπίδων.

-- Βράβευση για το εκπαιδευτικό και το επιστημονικό έργο, στο πλαίσιο της εκδήλωσης «Απολλώνεια Βραβεία», μαζί με τον συνθέτηκο Θάνο Μικρούτσικο, τον χειρουργό οφθαλμίατρο και βουλευτή κο Γεώργιο Σούρλα και τον Πρόεδρο επί τιμή κο Γεώργιο Γεωργίου. Την βράβευση πρότειναν ομόφωνα εξι φορείς πολιτισμού, τέχνης και αθλητισμού.

Ιδιότητα μέλους διαφόρων Εταιρειών και Συλλόγων.

✿ Από το 1980 μέλος της Ελληνικής Φωτογραφικής Εταιρείας (ΕΦΕ) και της Διεθνούς Φωτογραφικής Ομοσπονδίας (FIAP). Μέλος του Δ.Σ. και Υπεύθυνος Δημοσίων Σχέσεων της ΕΦΕ (2007).

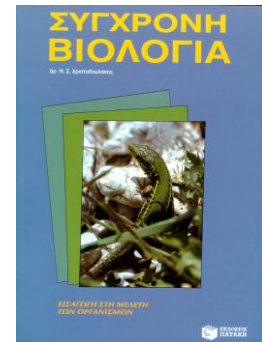
✿ Αντιπρόεδρος (1994 - 2004) και Γεν. Γραμματέας (2004 -2007), του Διοικητικού Συμβουλίου του Ομίλου Αντισφαίρισης Αργυρούπολης, (*1^η Εθνική κατηγορία*).

✿ Από το 1998 μέλος του Διοικητικού Συμβουλίου (Ταμίας) του Συλλόγου Φιλάθλων Κλασικού Αθλητισμού.

- ✿ Έφορος Αθλητικού Οργανισμού του Δήμου Αργυρούπολης από το 1998 έως 2006.
- ✿ Αντιπρόεδρος του Δ.Σ. του Αθλητικού Ομίλου Νέων Αργυρούπολης (ΑΟΝΑ) και Γενικός Αρχηγός του τμήματος πετοσφαίρισης (volley-ball) (2003 - 2005).
- ✿ Έφορος του τμήματος πετοσφαίρισης (volley-ball) εφήβων του Ολυμπιακού Συνδέσμου Φιλάθλων Πειραιώς (ΟΣΦΠ) (2004 -2006).
- ✿ Στέλεχος της ομάδας πετοσφαίρισης (volley-ball). του Αθλητικού Ομίλου Νέων Αργυρούπολης (ΑΟΝΑ) (2012 -) <http://www.volleynews.gr/index.php/a2-men-mnu/2013-14/1os-omilos/teams/argyroupoli-men-as>

ΣΥΓΓΡΑΦΙΚΟ ΕΡΓΟ

Συγγραφή βιβλίων που θα μπορούσαν να μεταφέρουν με απλό τρόπο, στο ευρύ κοινό, βιολογικά θέματα γενικότερου ενδιαφέροντος. Αποτέλεσμα αυτής της προσπάθειας ήταν η έκδοση βιβλίου με τίτλο "**Σύγχρονη Βιολογία**" (320 σελίδες) και περιεχόμενο ανάλογο ενός ξένου textbook. Το βιβλίο αυτό (Κ.Ε.Τ.0490, Κ.Ε.Ν. 476/94, ISBN 960-360-048-2) απευθύνεται κυρίως στους διδάσκοντες το μάθημα της Βιολογίας στη Μέση Εκπαίδευση και τους μαθητές της Γ Λυκείου που ενδιαφέρονται για τη Βιολογία. Το σύνολο των εικόνων και των σχεδίων του βιβλίου προέρχεται από το προσωπικό μου αρχείο. Την οικονομική και τεχνική υποστήριξη για την έκδοση του βιβλίου ανέλαβε ο εκδοτικός οίκος **Σ. Πατάκη**. Το βιβλίο κυκλοφόρησε το Σεπτέμβριο του **1994** και ήδη η πρώτη έκδοση έχει εξαντληθεί. Επιστολές με εξαιρετικά για την έκδοση αυτή σχόλια έρχονται αποσταλεί στον εκδοτικό οίκο από διδάσκοντες στη δευτεροβάθμια εκπαίδευση ενώ υπήρξαν και καλές κριτικές σε εφημερίδες.

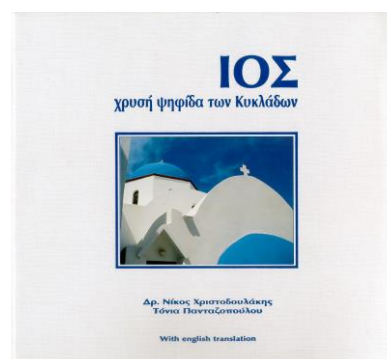

Το επόμενο έτος (**1995**) ο ίδιος εκδοτικός οίκος εξέδωσε το βιβλίο με τίτλο "**Οικολογία. Εισαγωγή στη μελέτη του περιβάλλοντος**" (215 σελίδες, ISBN 960-360-372-4).

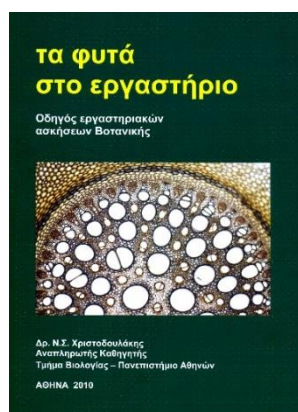

Τέλος, το **1996**, σε συνεργασία με τον ιατρό Αλέξανδρο Χριστοδουλάκη, εκδόθηκε από τις εκδόσεις Πατάκη ένα τρίτο βιβλίο με τίτλο "**Το ανθρώπινο σώμα. Η απίθανη Μηχανή**" (Α τόμος) (192 σελίδες, ISBN 960-360-756-8) (εξαντλήθηκε).

Το **2001** εκδίδεται, σε συνεργασία με την Τ. Πανταζοπούλου, λεύκωμα φωτογραφιών υπομνηματισμένων με αποσπάσματα από ποιήματα Ελλήνων ποιητών με τίτλο: «**Ιος, χρυσή ψηφίδα των Κυκλάδων**». Το βιβλίο προλογίζει ο καθηγητής **Γ-Α. Μαγκάκης** και ο διευθυντής της *Leica Academy of Creative Photography* **Σ. Σκιαδόπουλος**. Το βιβλίο επελέγη από το Δ.Σ. του Βιομηχανικού Μουσείου Σύρου ως πρότυπη έκδοση για την προβολή της χώρας μας στο εξωτερικό. Έλαβε εξαιρετική κριτική από τον Πρόεδρο των Ελλήνων Τουριστικών Συγγραφέων και την εφημερίδα «Ελευθεροτυπία» (φύλλο 10-09-2002). Τιμήθηκε με το **2^ο βραβείο** στον

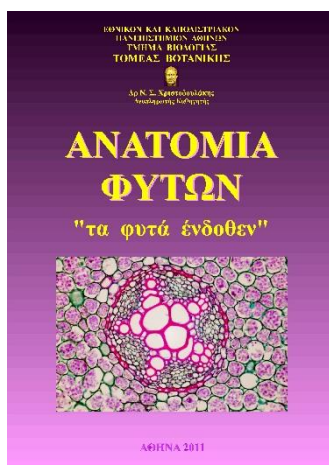
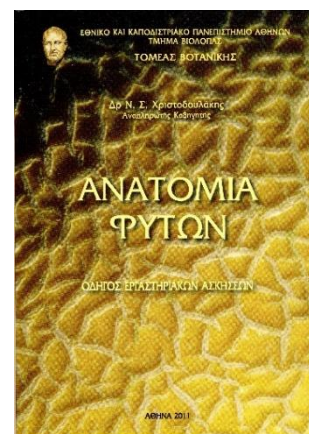

Πανελλήνιο Διαγωνισμό Τουριστικής Συγγραφής και Λευκώματος που οργάνωσε το 2003 ο ΕΟΤ και η Ένωση Δημοσιογράφων Τουριστικού Τύπου. Απασχόλησε ειδική εκπομπή της NET ("Αρχιπέλαγος", παρουσίαση Σοφία Ιωαννίδου) που μεταδόθηκε δορυφορικά σε όλο τον κόσμο στις 14-09-2002. Η πρώτη έκδοση του βιβλίου (3000 αντίτυπα) εξαντλήθηκε τον Ιούνιο του 2002. Τη **δεύτερη έκδοση**, που τυπώθηκε τον Ιούνιο του **2003** σε 2500 αντίτυπα, προλογίζει ο πρώην **Πρόεδρος της Ελληνικής Δημοκρατίας** κ. Χρήστος Α. Σαρτζετάκης. (144 σελίδες, ISBN 960-16-0850-8)

Τον Ιανουάριου του 2011 κυκλοφορεί, από τις Εκδόσεις Περπινιά, ο οδηγός εργαστηριακών ασκήσεων Βοτανικής για τους φοιτητές των Τμημάτων Βιολογίας και Φαρμακευτικής που παρακολουθούν τα μαθήματα «Εισαγωγή στη Βοτανική» και «Γενική Βοτανική» αντίστοιχα. Το βιβλίο είναι εξ ολοκλήρου τετράχρωμο και έχει τίτλο «**Τα φυτά στο εργαστήριο**». Έχει έκταση 112 σελίδων και ISBN 978-960-7390-03-5.

Σχεδόν ταυτόχρονα, από τον ίδιο εκδοτικό οίκο, κυκλοφορεί το βιβλίο με τίτλο «**ANATOMIA ΦΥΤΩΝ**» ως οδηγός εργαστηριακών ασκήσεων για τους φοιτητές του Τμήματος Βιολογίας του ΕΚΠΑ που παρακολουθούν το ομότιτλο μάθημα του 3^{ου} εξαμήνου. Το βιβλίο αυτό είναι επίσης εξ ολοκλήρου τετράχρωμο, έχει έκταση 208 σελίδων και ISBN 978-960-7390-02-8.

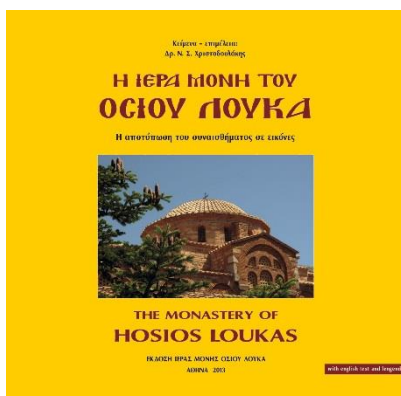

Τον Αύγουστο του 2011 κυκλοφορεί, και πάλι μέσω των Εκδόσεων Περπινιά, βιβλίο επιγραφόμενο: «**ANATOMIA ΦΥΤΩΝ – Τα φυτά ένδοθεν**». Το περιεχόμενο του βιβλίου σκοπό έχει να καλύψει της ανάγκες του μαθήματος «Ανατομία φυτών» όπως αυτό διδάσκεται σε όλα τα ΑΕΙ της χώρας, περιγράφει τα χαρακτηριστικά των φυτικών ιστών και παρουσιάζει αναλυτικά τη δομή των φυτικών οργάνων (ρίζα, βλαστός, φύλλο, άνθος καρπός σπέρμα) μέσα από πρωτότυπο, εύληπτο κείμενο και περισσότερες από 750 έγχρωμες φωτογραφίες το σύνολο των οποίων προέρχεται από το προσωπικό αρχείο του συγγραφέα. Έχει έκταση 318 σελίδων και ISBN 978-960-7390-04-2.

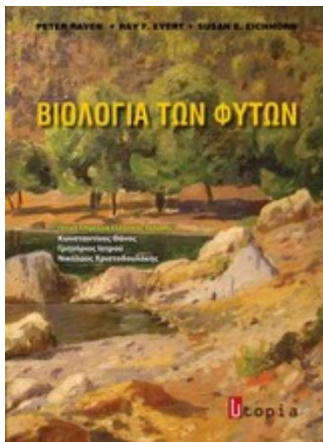
Τον Απρίλιο του 2012 κυκλοφορεί, από τις Εκδόσεις Περιπινιά ένα νέο βιβλίο που απευθύνεται στο ευρύ κοινό. Περιγράφει μορφολογικά και ανατομικά χαρακτηριστικά ενώ δίνει και ιστορικές, φαρμακευτικές, μελισσοτροφικές και άλλες πληροφορίες για περισσότερα από πενήντα, πολύ γνωστά φυτά του τόπου μας. Ο τίτλος του βιβλίου είναι **«Ιστορίες φυτών με άρωμα Ελλάδας»**, περιέχει μεγάλο αριθμό πρωτότυπων φωτογραφιών και είναι εξ ολοκλήρου έγχρωμο. Στη συγγραφή συνεργάστηκε και η κα Καλλιόπη Γαργεράκη MSc, Βιολόγος. Το βιβλίο έχει έκταση 184 σελίδων και ISBN **978-960-7390-04-2**.

Στο τέλος του 2012 κυκλοφορεί, από τον ίδιο εκδοτικό οίκο (Εκδόσεις Περιπινιά) η νέα, διορθωμένη και σημαντικά βελτιωμένη έκδοση του βιβλίου της Οικολογίας (εκδόσεις ΠΑΤΑΚΗ) με τίτλο: **«Το περιβάλλον: αυτός ο κόσμος ο μικρός, ο μέγας. Οι βασικές αρχές της Οικολογίας»**. Το βιβλίο αυτό προσπαθεί, με απλά λόγια, να μεταφέρει στο ευρύ κοινό τις βασικές αρχές που διέπουν τη λειτουργία του οικοσυστήματος και τους κλυδωνισμούς που ακολουθούν όταν, για οποιοδήποτε λόγο, οι αρχές αυτές παραβιάζονται. Αποτελείται από 290 σελίδες, είναι ολόκληρο τετράχρωμο και έχει ISBN **978-960-7390-08-0**

Το 2013, σε συνεργασία με τους τελειόφοιτους της Ακαδημίας φωτογραφίας της Leica και φοιτητές του Φωτογραφικού Ομίλου του Τμήματος Βιολογίας του ΕΚΠΑ, φωτογραφίζει, συγγράφει και επιμελείται φωτογραφικό λεύκωμα με τίτλο «**Ιερά Μονή Οσίου Λουκά: Η αποτύπωση του συναισθήματος σε εικόνες**». Πρόκειται για τουριστική συγγραφή που στόχο έχει να αναδείξει ένα στολίδι του τόπου μας που περιλαμβάνεται – μαζί με δύο άλλες μονές, αυτή του **Δαφνίου**, στα Δυτικά της πόλης των Αθηνών και τη **Νέα Μονή** που βρίσκεται στη Χίο, στο Ανατολικό Αιγαίο – στον **κατάλογο των μνημείων της παγκόσμιας**

πολιτιστικής κληρονομιάς της UNESCO. Είναι έγχρωμη, πανόδετη, δίγλωσση έκδοση 182 σελίδων που κυκλοφόρησε στις αρχές του 2014. Εκτυπώθηκε από τις Εκδόσεις Περιπινιά και έχει ISBN **978-960-7390-10-3**.

Peter H. Raven, Ray Franklin Evert, Susan E. Eichhorn

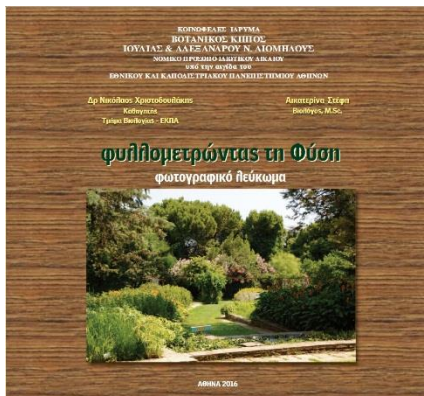
Μετάφραση: Συλλογικό έργο.

Επιμέλεια: **Θάνος Κ., Ιατρού Δ., Χριστοδουλάκης Ν.**

Εκδόσεις **Utopia**, 2014, 1000 σελ. ISBN **978-618-80647-4-4**.

Βιβλίο που αποτελεί αναμφίβολα ένα εξαιρετικά επιτυχημένο διδακτικό σύγγραμμα, γεγονός το οποίο επιβεβαιώνεται όχι μόνο από τις 8 εκδόσεις του από το 1976, αλλά και από τις πολυάριθμες μεταφράσεις του σε άλλες γλώσσες (συνολικά επτά, συμπεριλαμβανομένης της ελληνικής). Η ελληνική έκδοση, προϊόν εργασίας 18 πανεπιστημιακών δασκάλων (μεταφραστές και επιμελητές) από 6 διαφορετικά Τμήματα, 5 Πανεπιστημιακών Ιδρυμάτων (Πανεπιστήμια Αθηνών, Πατρών, Θεσσαλονίκης, Θράκης, Γεωπονικό Πανεπιστήμιο Αθηνών) έρχεται να συμπληρώσει τη βιβλιογραφία με ένα σύγγραμμα που, κατά γενική ομολογία, θεωρείται κορυφαίο διεθνώς.

Το βιβλίο αυτό καλύπτει σε βάθος και πλάτος όλα τα πεδία της Βοτανικής και πιστεύουμε ότι θα εμπνεύσει τους φοιτητές μας να προσεγγίσουν τη δομή και τη λειτουργία των φυτών. Παρά την έκτασή του, λόγω του εύρους των πεδίων που καλύπτει, το βιβλίο είναι πλούσια εικονογραφημένο και εξόχως διδακτικό στη δομή του (με τις ιδιαίτερα προσεγμένες περιλήψεις του στο τέλος κάθε κεφαλαίου και τους ανακεφαλαιωτικούς πίνακες που συμπληρώνουν το κυρίως κείμενο). Χάρη στη δομή αυτή μπορεί να χρησιμοποιηθεί τόσο σε μαθήματα ανατομίας - μορφολογίας φυτών, όσο και σε μαθήματα Συστηματικής Βοτανικής, πέραν, ασφαλώς, των εισαγωγικών μαθημάτων στη Βοτανική.

Το 2016, σε συνεργασία με την υποψηφία Διδάκτορα Αικατερίνα Στέφη, εκπονεί και εκδίδει φωτογραφικό λεύκωμα με θέμα τον Βοτανικό Κήπο «Ιουλίας και Αλεξάνδρου Ν. Διομήδους» στη Διοικητική Επιτροπή του οποίου προσφέρει τις υπηρεσίες του ως Γενικός Γραμματέας. Ο τίτλος του λευκώματος είναι: «φυλλομετρώντας τη Φύση». Η έκδοση είναι έγχρωμη, πλαστικοποιημένη, 132 σελίδων, εκτυπώθηκε από τις Εκδόσεις Περιπνιά και έχει ISBN **978-960-7390-14-1**.

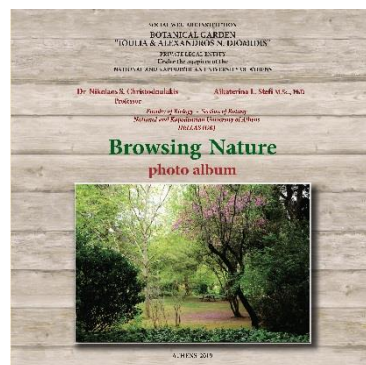
Title: Browsing Nature

(The english version of the photo album for the “Ioulia & Alexandros N. Diomidis Botanical Garden)

N.S. Christodoulakis and Aikaterina Stefi

Photographic album – 132 pages

2019 - ISBN **978-960-7390-14-1**.

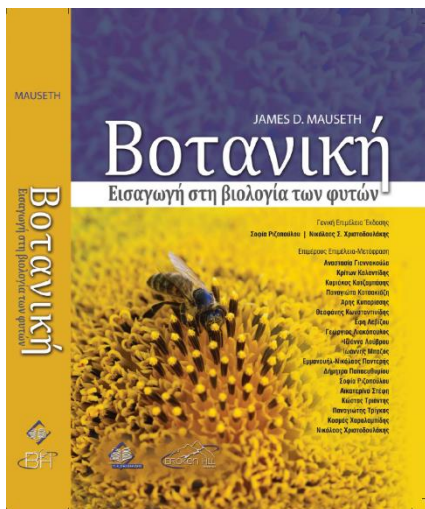

Title: Botany, an introduction to plant biology, by James Mauseth, 7th edition

Βοτανική. Εισαγωγή στη βιολογία των φυτών, 1^η έκδοση, μετάφραση: Συλλογικό έργο.

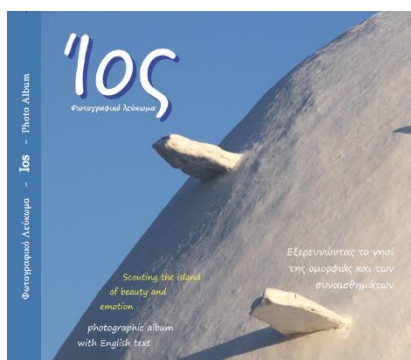
Επιμέλεια: **Σοφία Ριζοπούλου, Νικόλαος Σ. Χριστοδουλάκης**

Εκδόσεις **Broken Hill**, 2020, 966 σελ. ISBN **978-9925-575-06-0**.

Η δημιουργία ενός εκπαιδευτικού συγγράμματος, σε οποιοδήποτε επιστημονικό γνωστικό αντικείμενο, είναι δύσκολη, πολυδιάστατη και απαιτητική υπόθεση. Ειδικά αν αυτό το σύγγραμμα πραγματεύεται κάποιο γνωστικό αντικείμενο που άπτεται των κλάδων της Βιολογίας. Ο βασικός λόγος είναι ότι η εξέλιξη αυτής της επιστήμης είναι τόσο ραγδαία ώστε, κατά το χρονικό διάστημα που μεσολαβεί από τον σχεδιασμό, τη συγγραφή και την έκδοση του βιβλίου, προστίθενται τόσες πολλές πληροφορίες και γνώσεις ώστε, το νέο αυτό βιβλίο, από την "γέννησή" του, να είναι ήδη λίγο ...παλιό. Φυσικά, αυτό ισχύει και για την **Βοτανική** επιστήμη και τα βιβλία που την καλύπτουν. Το πρόβλημα αυτό αποπειράται να ξεπεράσει, με εντυπωσιακό τρόπο, το βιβλίο αυτό. Πρόκειται για την ελλη-

νική μετάφραση της 7^{ης} αμερικανικής έκδοσης του συγγράμματος "Botany – An introduction to Plant Biology" από τον James D. Mauseth, ομότιμο πλέον καθηγητή της Βοτανικής στο University of Texas at Austin.

Το 2021, σε συνεργασία με την Διδάκτορα Αικατερίνα Στέφη, και μετά από αλληπάλληλες επισκέψεις και φωτογραφικές εξορμήσεις στο νησί, εκπονούν και εκδίδουν το δίγλωσσο φωτογραφικό λεύκωμα με τίτλο *“Ιος, εξερευνώντας το νησί της ομορφιάς και των συναισθημάτων”*. Οι φωτογραφίες, οι οποίες περιέχονται στο Λεύκωμα αυτό, προέρχονται από το αρχείο του Καθηγητή Δρα Νικόλαου Σ. Χριστοδουλάκη και της συνεργάτιδάς του Δρος Αικατερίνας Λ. Στέφη BSc, MSc. Αποτελούν πνευματική ιδιοκτησία τους και προσφέρονται αφιλοκερδώς για την προβολή της νήσου

Του. Η αναπαραγωγή τους επιτρέπεται μόνο για χρήση μη κερδοσκοπικού ή κοινωφελούς χαρακτήρα, με αυστηρή, αυτονόητη προϋπόθεση την αναφορά στην προέλευσή τους. Η 1^η έκδοση είναι έγχρωμη, πλαστικοποιημένη, 233 σελίδων, εκτυπώθηκε από τις Εκδόσεις Broken Hill Publishers και έχει ISBN **978-9925-588-57-2**